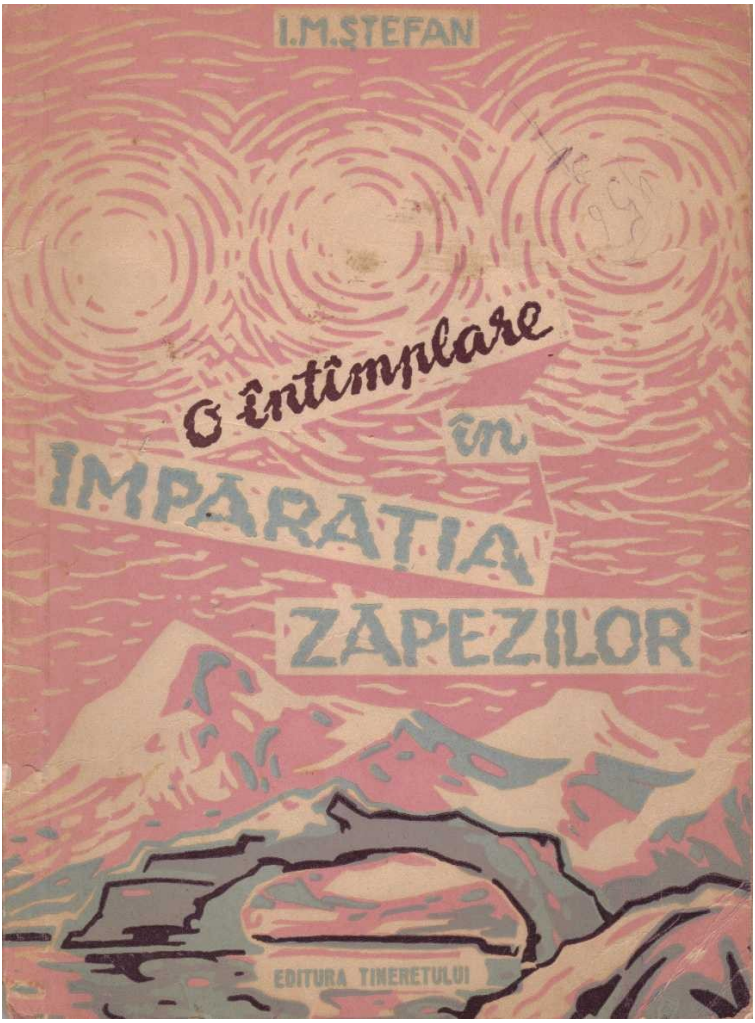

Coperta şi ilustraţiile de
AL. AVRAMESCU

1. „ALBATROSUL”.

Avionul de transport săgeta peste întinderea calmă a apelor. Aerul rece şi sclipitor era aşa de străveziu, încât depărtarea orizontului se arăta amăgitoare.

Cei doi băieţi, Niels şi Karel, priveau prin ferestruicile rotunde. Simţeau viteza înaintării lor, uitându-se la sloiurile de gheaţă plutitoare, cu reflexe de pietre preţioase, ce se pierdeau de la un capăt la altul al mării. Printre dungile mărunte ale valurilor, punctele acestea

argintii dispăreau mereu, în locul lor ivindu-se altele şi altele, ca o mare lunecătoare, nesfârşită, plăsmuită dintr-un albastru oţelit, aprins de razele Soarelui.

Se împingeau aproape cu umărul, pentru ca fiecare să poată cuprinde cu privirea întreaga imensitate a mării; se simţeau ameţiţi la gândul că ei cutreierau locuri pe care hărţile geografice le însemnau doar cu reliefuri colorate în albastru, în verde sau în cafeniu. Ar fi dorit ca zborul acesta să-i poarte până în cele mai îndepărtate colţuri ale planetei şi sub ochii lor vrăjiţi să se desfăşoare zonele uimitoare de vegetaţie ale globului.

Plecarea în această călătorie fusese pusă la cale încă de mult. Bunii prieteni de astăzi – Niels danez, Karel ceh – se cunoscuseră cu doi ani în urmă, într-o tabără internaţională a elevilor, organizată în România.

Mai întâi, laolaltă cu ceilalţi elevi veniţi de pe întinsul celor cinci continente, vizitaseră timp de zece zile ţara. Trecuseră prin marele centru industrial al Borzeştilor, cunoscuseră impunătoarea hidrocentrală de la Bicaz şi călătoriseră cu vaporaşele pe imensul lac de acumulare. Se minunaseră cercetând perfecţiunea centralelor atomoelectrice româneşti, străbătuseră marele tunel care unea Muntenia cu Ardealul, trecând pe sub Carpaţi; admiraseră culturile de plante alimentare realizate în bazine de apă cu săruri nutritive, unde se obţineau câteva recolte pe an. Apoi se aşezaseră în tabăra propriu-zisă, pe malul fermecător al Mării Negre.

Acolo, sub Soarele strălucitor al litoralului, întinşi pe nisipul fierbinte, îşi împărtăşiseră toate gândurile, toate năzuinţele. Karel îi vorbise lui Niels despre excursiile pe care le făcea în fiecare vară prin munţii Boemiei şi Slovaciei cu tatăl său, profesor de ştiinţe naturale şi cercetător pasionat al rocelor, plantelor şi animalelor. În aceste excursii, profesorul lua pe cei mai buni elevi ai şcolii din Bino, printre care se număra întotdeauna şi Karel. La rândul său, Niels îl ispitea pe bunul său prieten cu povestea unor zboruri făcute în tovărăşia unchiului său, un aviator îndrăzneţ.

Cu prilejul unei plimbări prin Delta Dunării – devenită de multă vreme nu numai un uriaş complex de exploatare a stufului, de pescuit şi de vânătoare, dar şi unul dintre cele mai bogate grânare ale României – cei doi băieţi făcuseră marele legământ: Karel promisese să-l convingă pe tatăl său ca în excursia din anul viitor să-l ia şi pe Niels, iar peste încă un an plănuiau să călătorească împreună, cu avionul pilotat de unchiul lui Niels, spre ţinuturile Nordului îndepărtat.

Tabăra internaţională din România se închisese, lăsându-le în suflet o amintire de neuitat. De atunci îşi scriau mereu.

În vara următoare, prima parte a visului se înfăptuise. Alături de elevii cehi, Niels suise culmile şi piscurile sălbatice ale

munţilor Tatra, culegând plante şi frânturi de roci, făcând fotografii cu cerbi şi capre negre – toate acestea urmând să îmbogăţească frumoasa colecţie a şcolii din Bino. Apoi, la Braga, asistaseră la experienţa lansării cu succes a primilor nori luminescenţi, creaţi de savanţii cehi pentru iluminarea artificială a marilor oraşe.

Acum se înfăptuia cea de-a doua parte a visului, căci porniseră în marea călătorie arctică…

Profilul lui Niels era îngust şi delicat, iar privirea sa mioapă îi dădea un aer de sfiiciune. Îşi ducea la bun sfârşit hotărârile, numai în urma unei îndelungate chibzuiri, dar, o dată ce se convingea că fapta lui este temeinică şi dreaptă,

se pornea cu o înverşunare de fier. Interesul lui pentru călătorii era hrănit de o închipuire vie. Tărâmurile necunoscute îl atrăgeau prin chipul lor nou şi încântător. Ar fi dorit să vadă aurora polară sau înseninarea la tropice, după timpul ploios. Colecţiona ilustraţii cu tot soiul de curiozităţi ale naturii. Se interesa mereu de toate proiectele şi invenţiile prin care oamenii voiau să schimbe faţa Pământului.

Firea lui Karel era practică şi vârtoasă: judeca expediţiile din punctul de vedere al folosului uman – <r şi energia lui o chel tuia în acţiuni oare-i puneau la încercare răbdarea şi simţul de orientare. Era bucuros de faptul că Pământul nu mai are tărâmuri necunoscute şi se simţea mândru la gândul că navele cosmice cutreieră spaţiile dintre planete. Vedea în aceasta încă o dovadă a faptului că omul izbuteşte să înfrângă încăpăţânarea naturii, supunând-o scopurilor lui superioare.

Niels era ca un arc încordat, Kare-l semăna cu un trunchi vânjos. Intenţiile lui Niels erau tăioase şi neînduplecate, ale lui Karel erau înflăcărate şi repezi. Trupul lui Niels era lung şi zvelt. Karel era mic şi îndesat, dar neistovit la exerciţiile sportive.

Zborurile prietenului său îi răpiseră lui Karel somnul. I le povestise cu atâta încântare, încât de-abia aşteptase să-l urmeze într-o bună zi. Se simţeau atât de apropiaţi sufleteşte, încât socoteau că între ei nu trebuie să rămână nicio împrejurare însemnată din viaţă, neîmpărtăşită.

— Peste un ceas suntem la Barentsburg, în arhipelagul Spitzbergen! exclamă Niels, vesel, frecându-şi mâinile. Ce zici, Karel, nu-i aşa că unchiul meu e un pilot minunat? Când conduce el, abia simţi decolările şi aterizările, iar în aer – niciun viraj brusc, nicio mişcare pripită. Stăpâneşte de minune „Albatrosul”!

— Straşnic, nu alta! încuviinţă Karel. Eu, unul, i-aş încredinţa conducerea rachetei cosmice care va porni peste câteva luni spre Oberon, satelitul lui Uranus.

Observaţia lui Karel stârai o discuţie aprinsă despre zborurile interplanetare. Dezbătură cu pasiune rezultatele

ştiinţifice ale călătoriei astronavei sovietice, care explorase zona asteroizilor, aterizând pe Ceres şi Vesta. Tatăl lui Niels vizitase la Tula, oraşul unde trăise Ţioikovski – şi care devenise un fel de capitală a cosmonauticii – muzeul cu materialele obţinute în această expediţie.

Ce avea să mai aducă viitorul? Se pregăteau zboruri spre Pluton, ba chiar şi spre stelele cele mai apropiate…

Rămaseră un timp pe gânduri, apoi începură să vorbească despre călătoria lor, mai puţin depărtată dar mai concretă, mai reală şi – într-un fel – mai interesantă.

— Nu-mi vine să cred că planul nostru se înfăptuieşte! Azidiinineaţă, în zori, am plecat cu avionul din Copenhaga şi iată-ne, acum, ciu mii de kilometri mai la nord, dincolo de cercul polar! zise Karel.

Desfăcură, pentru a nu ştiu câta oară, harta pe care şi-o desenaseră, cu multă migală, în ultima săptămână dinaintea plecării. IV pa era trasat, cu o linie roşie, groasă, itinerarul „Albatrosului”.

Tată frumoasa Copenhaga, capitala Danemarcei, aflată în insula Zeelanda; de acolo porniseră. Zburaseră mai bine de două ore deasupra mării; zăriseră la un moment dat, spre răsărit, coasta Suediei şi portul Göteborg. Apoi, în faţa lor, se ivise ţărmul crenelat sal Norvegiei, cu fiordurile lui vestite – un fel de golfuri prelungi şi stâncoase, care intrau adânc în uscat. I-a capătul unui astfel de fiord şerpuitor se afla oraşul Oslo, capitala ţării.

Deasupra pământului norvegian zăboviseră mai mult. Se înfruntaseră cu munţii înalţi, înfăşuraţi în zăpadă. Văile înguste, străbătute de ape repezi, licăreau viu. Coamele catifelate şi unduioase ale pădurilor tainice păstrau farmecul basmelor nordice.

Se opriseră, pentru o scurtă escală, pe aeroportul norvegian Narvik. „Albatrosul” descărcase, din pântecul său larg, mărfurile aduse din Danemarca; luase la bord alte mărfuri, folosiluare ţinuturilor arctice; îşi întregise provizia de combustibil. Se înălţase apoi, iarăşi, spre cer…

Zborul continuase, de această dată deasupra Mării

Norvegiei. Ţinta lor era acum Spitzbergen, grupul de insule acoperit de zăpezi veşnice, udate la apus de Marea Groenlandei, la răsărit de Marea Barents, iar la nord de Oceanul îngheţat de Nord. Acolo, la Barentsburg, trebuiau duse mărfurile din Narvik – alimente, echipamente, combustibil, unelte şi maşini pentru locuitorii şi cercetătorii ştiinţifici ai acestor locuri geroase…

Linia roşie de pe hartă trecea peste locuri pe care Niels şi Karel şi le închipuiseră vag, din lecturi. Le părea firul fermecat ce-i călăuzea spre împărăţia gheţurilor, către care nădăjduiau de atâta vreme să se avânte.

Aveau doisprezece ani şi iată-i exploratori ai ţinuturilor polare!… De abia aşteptau să răstoarne sacul cu istorisiri de călătorie, în faţa colegilor lor.

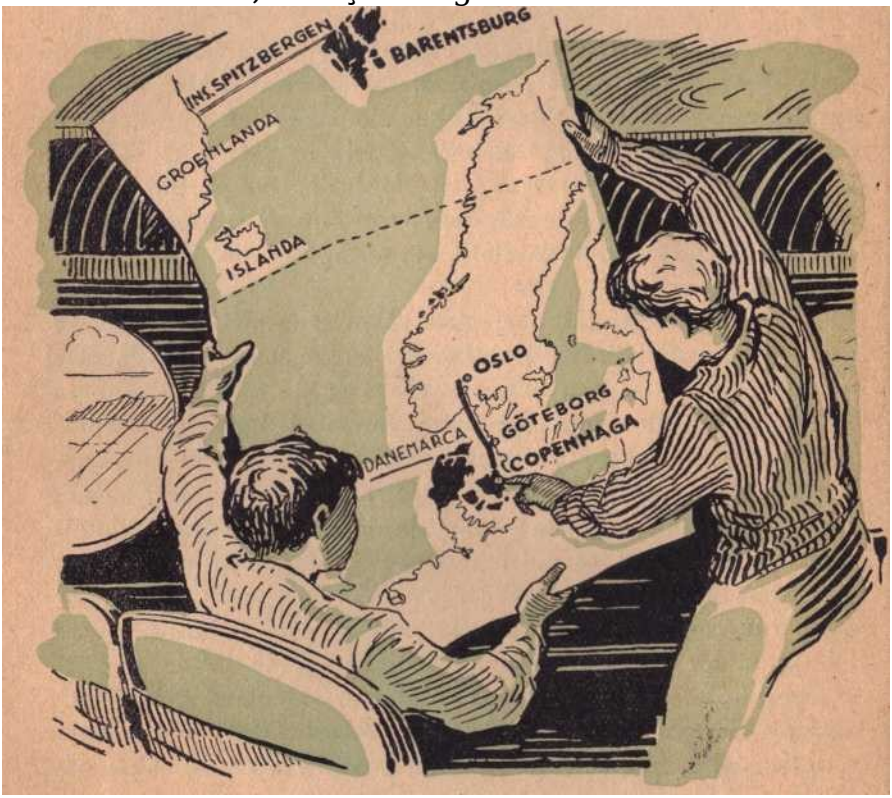

Karel scoase carnetul cartonat, în care nota, aşa cum obişnuinn să facă exploratorii Arcticei şi căpitanii de vapoare sau de rachete interplanetare, toată desfăşurarea

călătoriei. Înscrise câteva observaţii scurte despre drumul parcurs.

Apoi însemnă:

„Prietenul meu priveşte marea cu nesaţ. Este aşa de mulţumit că a scăpat de strâmtoarea străzilor şi odăilor, încât l-a apucat un fel de neastâmpăr. Ar vrea să înconjurăm tot globul păm înteeci”.

Îşi aminti deodată că nu-i împărtăşise lui Niels un lucru pe care-l socotea însemnat:

— Ştii, Niels, acum câteva zile, un văr mai mare mi-a adus de la Berlin o lanternă grozavă. Ca s-o încarci, n-ai decât s-o pui ziua cu un căpăcel deschis, la lumina Soarelui; dacă te afli în noaptea arctică, unde întunericul ţine mai multe luni, o aşezi la flacăra lămpii pe care o foloseşti. Lumina se preface în curent electric, care e strâns de nişte acumulatori. Când ai nevoie să-ţi lumineze afară, n-ai decât să apeşi pe un buton!

O scoase din buzunar şi Niels o cercetă cu mult interes.

— Ne va fi de mare folos! observă el şi, după ce i-o înapoie, se duseră la fereastră.

Sloiurile deveneau treptat mai dese, iar spre nord-vest cerul căpătase, deasupra orizontului, o culoare albicioasă.

— Ştii, Niels, ce înseamnă această panglică luminoasă? Să-ţi spun eu. De câte ori nu mi s-a tăiat răsuflarea citind amintirile lui Nansen, Sedov, Peary, Cikalov şi ale altor exploratori ves (îţi!… Revăd uneori imaginile. Uite! Acolo, departe, trebuie să se afle o întindere imensă de gheaţă plutitoare – o banchiză. De obicei, astfel de banchize nu ajung prea departe la sud. Dar cine ştie ce curent de apă sau ce vânt a împins încoace elmipia de gheaţă?!…

2. NEGURA

În cabină intră unchiul lui Niels. Lăsase conducerea avionului pe mina ajutorului de pilot, Kurt Frisen. îi privi hotărât, bărbăteşte, pe cei doi băieţi, care se ridicaseră să-il întâmpine.

— Mai avem mult? îl întrebă Karel.

Christian Holm îi răspunse în alt fel: se îndreptă spre fereastră şi întinse mâna spre nord-vest; câteva pete întunecate, acoperite de căciuli albe, ieşeau la iveală.

— Acolo e Spitzbergen! Dacă totul merge strună, suntem ÎNtr-o jumătate de oră la aeroportul din Barentsburg. Numai că s-ar putea să avem de furcă cu vremea. Barometrul a scăzut brusc, semn de furtună, dacă nu chiar de uragan! Să nădăjduim că vom ajunge la ţintă înainte de a ne apuca zgâlţâiala.

— În sfârşit, încep peripeţiile! izbucni Karel.

Pilotul zâmbi.

— S-ar putea să le trăim din plin. Tocmai de aceea vom lua toate măsurile necesare. Aşteptaţi liniştiţi. Eu mă întorc în cabina de pilotaj.

Din prag, se mai întoarse şi le spuse:

— Am cerut ajutorul celei mai apropiate staţiuni de schimbare a vremii, dar nu cred că va izbuti să facă prea mult. Cu astfel de fenomene meteorologice, de mare amploare, e greu de luptat.

Zgomotul motoarelor se auzea acum mai puternic; luptau cu toată forţa, pentru a duce aparatul cât mai devreme la destinaţie.

— Priveşte spre insule! strigă deodată Niels, care se apropiase de geam.

În dreptul arhipelagului, seninătatea care încorona crestele semeţe ale munţilor se mohorî. Mantiile lor de zăpadă se înfo-Hiră în poale, iar piepţii albi se zbuciumară parcă: fâşii cenuşii «I rii pungeau limpezimea zilei şi începură să se desfacă în toate pii îl ¡le, ca un evantai ceţos.

Văzduhul era răscolit de curenţi aprigi, care se repezeau peste valuri şi le trezeau cu furie. O mânie ascunsă biciuia coastele arhipelagului. Dintr-acolo, se porni o pată ciudată, apoi se înfăşură în benzi cenuşii, care se stârneau de pretutindeni, se repezeau cu putere neaşteptată, se măreau, iar peste ele, cutele cerului se încruntau. Toate acestea se iscară în câteva clipe, ca şi

cum din pădurea nordică s-ar fi năpustit un zeu străvechi al furtunii, hotărât să strivească totul sub orbecăirea negurii care creştea înspăimântător; vâjâia, serâşnea, prăvălindu-se spre avion.

„Albatrosul” începu să tremure, să dârdâie şi, deodată, se «muci ca apucat de o putere irezistibilă, încât cei doi călători se pomeniră zvârliţi brusc, spre dreapta. Direcţia de zbor cârmise, într-un unghi mare, spre nord-vest.

— Grozave peripeţii! repetă Karel.

— De n-ar fi decât asta, îngână Niels, fără să-şi ia ochii de I» geam… Cred că unchiul încearcă să ocolească primejdia. Acesta trebuie să fi fost rostul virajului.

Negura continua să se apropie. Arăta ca un imens vârtej, dinspre care se dezlănţuia un vuiet mai năprasnic ca zgomotul motoarelor.

Avionul nu reuşea să iasă din regiunea periculoasă. Viforul se zbătea turbat, plesnind în toate părţile, ca un bici cu multe cozi. Întâlnirea avionului cu furtuna avea să aibă loc în câteva minute.

— Începe să se întunece, Niels! strigă deodată Karel.

Deasupra „Albatrosului” alergau nori negri, grei, ameninţători.

Se auzi un şuierat prelung: nava fu înghiţită de furia viscolului…

Cristalele de zăpadă loveau învelişul aparatului într-un ropot violent şi neîntrerupt. Mugetul furtunii albe, trepidaţia tot mai puternică a aripilor avionului, huruitul motoarelor care luptau din răsputeri să deschidă calea „Albatrosului” se uneau într-o încleştare titanică. Prin geam nu se mai vedeau decât fulgii de zăpadă învălmăşiţi şi răscoliţi de vânt.

Se întunecase în plină zi. Farurile, care tocmai se aprinseseră, nu izbuteau să străpungă această înserare vijelioasă, ivită din senin. Motoarele gâfâiau tot mai anevoie, iar avionul tremura ca un om încercat de friguri.

Karel şi Niels se apropiară pe nesimţite unul de celălalt. Se ţineau de mină, fără să spună nimic.

— Puneţi-vă îmbrăcămintea polară! îi îndemnă Christian Holm, care revenise pentru câteva clipe, să caute un instrument uitat în încăpere.

În câteva minute, băieţii îmbrăcară, peste hainele obişnuite, costumele polare. Nu erau clasicele cămăşi din piele de ren, cu părul înăuntru, nici cojoacele din blană de câine, izmenele din piele de focă, pantalonii şi haina din blană de urs polar, ciorapii şi cizmele îmblănite – care se foloseau cu multe decenii în urmă – ci cu totul altceva. Fiecare costum era alcătuit dintr-o singură bucată, de la picioare şi până la cap; nu rămâneau descoperiţi decât ochii, nasul, gura şi pometii obrajilor. Ţesătura, dintr-o masă plastică cenuşie, era formată din şase straturi suprapuse, între care circula un gaz cu însuşiri izolante, asigurând o bună apărare împotriva frigului.

Şi din nou începură să aştepte…

„Albatrosul” se apleca ba într-o parte, ba într-alta, atât de tare, încât trebuiau să se agaţe de diferite lucruri, pentru a nu luneca de-a lungul podelei. La această neîntreruptă bălăbănire, se adăugară curând nişte salturi bruşte ale aparatului, urmate de căderile pricinuite de „golurile de aer” întâlnite. Erau atât de vertiginoase, încât li se tăia respiraţia.

Ce n-ar fi dat acum să aibă pământul sub picioare!

— Mi-e rău, Niels! izbucni Karel.

— Şi mie, răsună vocea neliniştită a acestuia.

O nouă cădere, ca o rostogolire într-un hău, le dădu senzaţia unui gol dureros în stomac.

— Ne prăbuşim! strigă Nieds.

3. O DESPĂRŢIRE TRAGICĂ

Capul roşcovan şi ager al lui Kurt se ivi în uşa cabinei de pilotaj.

— Curaj, băieţi! încercăm să ne ridicăm cu „Albatrosul” deasupra furtunii! Staţiunea de schimbare a vremii n-a izbutit să facă nimic…

Avionul începu să suie.

Minutele se scurgeau grele, istovitoare. Uneori aveau simţământul că bătălia cu viscolul nu va mai putea să dureze mult, că zguduirea neîntreruptă va frânge „Albatrosul”, sau că motoarele vor ieşi învinse din lupta aceasta inegală, lăsându-l pradă vijeliei. Tremurai avionului pătrunsese parcă şi în ei; fiori repezi le străbăteau trapul, dinţii le clănţăneau fără vrere. Erau aruncaţi ba într-o parte, ba într-alta, ca nişte pachete.

Şi nicăieri nu se ivea o fereastră de lumină! Aceeaşi pâclă zbuciumată, aceleaşi neastâmpărate cristale de gheaţă, care se roteau la nesfârşit, în cercuri şi spirale, parcă bătându-şi joc de nenorocirea lor! Acelaşi şuierat neîntrerupt al vântului, când mai ascuţit, când mai înfundat. Erau ferecaţi într-o închisoare făurită din elementele furioase ale naturii şi nicio poartă nu se deschidea spre salvarea mult dorită…

Cât timp trecuse? O oră, două – poate mai mult.

Acum, avionul nu mai urca, ci cobora. Mădularele le erau amorţite. Motoarele gâfâiau, obosite şi ele. Doar furtuna îşi păstrase vigoarea.

Kurt îşi făcu din nou apariţia.

— N-am izbutit să ieşim din viscol! Combustibilul e pe sfârşite. Suntem deasupra unei banchize şi căutăm un loc cu vizibilitate mai bună, pentru a încerca o aterizare.

Coborârea continua, ameninţând să se prefacă într-o adevărată cădere. Dar în clipa cea mai teribilă, când se părea că tru* pul de metal se grăbeşte spre pierzanie, gata

să se zdrobească de gheaţă, „Albatrosul” se opri, cu o zguduitură grozavă: atinsese fundul unui „gol de aer”.

Vizibilitatea se îmbunătăţise şi la geam se desluşi bine profilul alb şi întins al banchizei. Zburau deasupra ei, la o mică înălţime, sub nori. Vârtejul cumplit de adineauri se pierdea ca prin farmec în liniştea şi încremenirea de aici.

Câteva secunde mai târziu, avionul luă contact cu platou! de gheaţă. După o scurtă înaintare cu hurducături, roţile se prinseră mlMin colţ de gheaţă şi „Albatrosul” se opri brusc, zguduit zdravăn, astfel că lăzile şi baloturile ajunseră să se izbească, din plin p o răsunet, unele de altele.

poi motoarele amuţiră. Se lăsă o linişte de necrezut.

Într-o clipă, se repeziră la geamuri. Nu apucară să arunce tecii o privire fugară peste întinderea albă, nemişcată şi tăcută. \ îi ic juri de zăpadă, gonite de vânt, învăluiră în câteva clipe şi în ic tocuri. Ţeseau o perdea deasă între avion şi lumea înconjui e; rostogoleau cu ele urletul sălbatic al viscolului arctic.

Din acest vacarm asurzitor se desluşeau un fel de trosniiun care păreau că s-au iscat sub ei.

(liristian Holm, urmat de ajutorul de pilot, intră în încăpere.

N-avem timp de pierdut! Banchiza crapă sub noi. Cred cu un aterizat pe o gheaţă tânără, fragilă, care nu suportă greu-l ţuica de zeci de tone a avionului. Trebuie să coborâm fără în 11 r/ icre!

prinseră toate farurile avionului şi, în luptă aprigă cu Im mna de zăpadă, începură să descarce pe banchiză tot felul de lucruri folositoare, depunându-le la câteva zeci de metri de avion.

Uneori viscolul îi ţintuia pe loc, împiedicând orice înaintare. < i. noada de obiecte zise mărea numai ou preţul unor mari sforţări. Încărcătura destinată Spitzbergen-ului cuprindea lăzi cu alite, baloturi de îmbrăcăminte Călduroasă şi încălţăminte, i h¡un, combustibil, arme de vânătoare, aparate de tot felul, bărci le cauciuc şi caiace,

corturi speciale şi chiar un fel de căsuţe rotunde şi uşoare, asemănătoare celor folosite de staţiunile polare Sovietice în derivă.

Trebuia să se grăbească. Avionul începuse să se scufunde, lăsându-se totodată pe o parte.

Se apucară să pregătească pe gheaţă un al doilea depozit de materiale, la o oarecare distanţă de primul, ca să aibă asigurole două puncte de sprijin.

Câtva timp, cei doi băieţi munciră cot la cot cu Christian şi Kurt, înfruntând vântul aspru. Cristalele de gheaţă le înţepau pometii obrajilor, dar ştiau că de eforturile lor depindea salvarea. Când se simţiră istoviţi, Kurt îi adăposti în una din casele! rotunde, descărcate pe gheaţă. Aprinsese mai demult, acolo, o] lampă pentru încălzit. Le porunci să se odihnească. Se întoarse apoi la Christian, ea să continue descărcarea. Băieţii umflară of saltea pneumatică, întinseră nişte blănuri deasupra şi se aruncară, morţi de oboseală, pe ele. Adormiră.

O bubuitură înfiorătoare îi trezi. În câteva clipe fură afară şi o luară care încotro. Nu ştiau pe unde să apuce, fiindcă vântul îi orbea. Deodată, auziră strigătul deznădăjduit al unohiului, lui Niels. Se dezmeticiră din alergătura fără rost şi, în faţa ochilor, li se deschise privelişteа năpastei care-i lovise.

nilul se zvârroolea în jurul avionului care se linsese în dimii şi ardea, pe jumătate scufundat. „Albatrosul” cel semeţ Seca răpus între colţurile de gheaţă. Un scurtcircuit de ia în luaţia de luminat provocase incendiul şi apoi explozia rezervonilui de combustibil. Limbile focului fâlfâiau acum, asemenea aripilor unor uriaşe păsări purpurii.

Mai departe, în cealaltă parte a banchizei, se mişcau siluetele vagi ale unchiului lui Niels şi ale lui Kurt. Scrâşnete furioase cuiâemurau gheaţa şi întinderile ei păreau că se clatină. Nimic nu se mai ţinea pe loc. Băieţii săreau peste baloturi şi pachete, dar toate jucau sub ei. Fuga lor *se* învârtea mereu în acelaşi cerc. Scuturături puternice prindeau covorul de gheaţă, ca şi uni un gigant

s-ar fi ostenit să-l rupă, iar frângerile din ce în ce mai tari îl crestau adânc. Vacarmul creştea, ca zgomotul unei avalanşe care se apropie. Canale largi apăreau în inima câmpiei albe. Dintr-o banchiză se năşteau mai multe.

Karel voia mereu să apuce spre locul unde se întrezăreau în luetele celorlalţi, dar nu izbutea să strige destul de tare pen-mi a putea fi auzit de Niels, care la rândul lui striga ceva de in înţeles. Băieţii nu ştiau ce trebuie să facă mai întâi, pe jumă-Ute paralizaţi de năvala vântului.

Din cealaltă parte a banchizei, răzbăteau parcă strigăte ascul „Ic. Dar între ei şi locurile acelea se deschisese un canal care se lărgea mereu. Deodată, o despicare grozavă se produse aproape mib ei, răsunând ca o bubuitură.

Vechea banchiză nu mai exista.

Crăpat în mai multe locuri, platoul de gheaţă se disloca, sub furia vântului. Niels izbuti să se ridice şi să facă trei paşi înainte, dar apoi nu mai putu să răzbată. De altfel, simţi că marginea gheţii este foarte aproape.

Între două răbufneli ale vântului zări, acum mult mai de

parte, gesturile vagi a doi oameni. Gândul că se pierde de unchiul său îl înspăimântă.

Strigă:

— Unchiule!… Kurt!…

Palmele grele ale vântului îi înfundau glasul în gură.

Se asurzea singur cu strigăte neputincioase. Văzu bine crestele uriaşe ale valurilor care-l despărţeau de unchiul său şi de Kurt, răpiţi de o altă frântură de banchiză, tot mai departe, îl auzi parcă pe Karel care striga ceva şi se apropie de el.

Avionul aprins părea o făclie tot mai mică, ce se mistuia undeva, la marginea lumii. În sfârşit, flacăra se stinse cu totul. Li se păru că au pierdut un far călăuzitor şi au rămas îngrozitor de singuri.

Nu ştiau ce trebuie să facă. Ascultau dezlănţuirea din jurul lor, ascultau vuietul distrugerii. Se ţineau de mână, temându-se parcă de tumultul care se repezea să-i despartă. Îşi auzeau, aproape de tot, răsuflările pripite şi obosite.

4. BANCHIZA PLUTITOARE

Trecuse o săptămână de la tragica despărţire.

Viscolul contenise de mult. Cerul, de o seninătate deplină, nu a în iulea cu nimic de uraganul pustiitor ce bântuise oceanul. Tem11< rut ura varia între 3 şi 8 grade sub zero, iar Soarele se găsea i „i timpul deasupra orizontului, aşa cum se întâmplă vara, în! miturile arctice.

Banchiza pe care rătăceau cei doi prieteni plutea spre apus, nu) însă de vânt. Era un platou de gheaţă de o formă aproape triunghiulară; laturile lui aveau câteva sute de metri lungime. În apropierea depozitului, banchiza era destul de dreapta, dar mai încolo era spintecată de crăpături. Ochiurile de apă luceau în copci. Movile din sloiuri de gheaţă se ridicau până la câţiva metri înălţime.

În primele zile, Niels scruta ceasuri întregi orizontul. Căularul să se amăgească singur, îl întreba de nenumărate ori pe Kurci dacă nu cumva diferitele părţi în care se desfăcuse vechea banchiză au fost prinse de acelaşi curent. În drumul pe care îl făceau, s-ar fi putut ivi şi frântura pe care naufragiaoră unchiul său şi Kurt. Sta aproape toată vremea la marginea banchizei. Privea zarea

şi cea mai măruntă cută a orizontului, cea mai palidă umbră îl punea în stare de veghe încordată. Se ridica mereu să vadă mai bine ceea ce nu era decât o plăsmuire. Era mereu trist.

În timpul acesta, Karel începuse cu destoinicie munca de punere în rânduială a ceea ce mai rămăsese din lucrurile descărcate din avion. Dacă la început se îngrijorase de junghiurile dintre umeri, acum îşi dădea seama că trupul său este mai viguros decât ar fi putut să creadă. Se redeşteptase în el o voinţă simplă şi dârză, pe care n-o cunoscuse decât cu ani în urmă, când făcuse o excursie pe crestele Alpilor. Era ager şi judeca împrejurările cu mult spirit practic. Pilda lui era mai bună decât cuvintele de mângâiere, iar Niels îl urmărea, zâmbindu-i sfios şi îndurerat.

A treia zi, Niels se scutură din amorţeală, ca şi cum ar fi luat o hotărâre târzie. Karel se bucură, fără să i-o spună, deoarece ştia prea bine că de acum poate pune temei pe prietenul său. De ce să se gândească mereu la starea lor nefericită, când aveau nevoie de toată energia şi liniştea sufletească pentru a chibzui cât mai bine prin ce mijloace pot să înfrunte vitregia acestei izolări, a acestei plutiri în necunoscut?

Niels îşi veni repede în fire şi, în următoarele zile, zelul său nu mai era de stăvilit. Cercetă temeinic poziţia adăpostului pe banchiză şi, pentru a-i spori stabilitatea, inventă un fel de legături, care-l fixau de greutatea unor lăzi de provizii.

Karel era mai priceput la căratul lucrurilor. îi plăcea să se opintească ceasuri întregi pentru a rândui totul în aşa fel, încât să fie pregătit pentru cele mai neprielnice evenimente. Prudenţa cu care drămuia alimentele şi apa era mişcătoare.

Începuseră să se gospodărească, pe cât se pricepeau, în adăpostul lor. Aveau în depozit diferite alimente – pesmeţi, unt, carne şi peşte conservat, lapte praf, ciocolată, zeamă de lămâie, untură pentru gătit şi, de asemenea, concentrate alimentare de ultimul tip. Nu

duceau lipsă de nimic, ba se învredniciseră să mănânce bucate gustoase, pentru că lui Niels îi plăcea să-şi dovedească talentul de bucătar. Lanterna automată a lui Karel era mereu scoasă la iveală, dându-le o lumină puternică şi odihnitoare. Cu căldura o duceau de asemenea bine; aveau destule baterii pentru lampa lor cu raze infraroşii.

Cu câteva zile în urmă, pe când dormeau, fuseseră treziţi din somn de nişte lătrături. Ieşiseră din adăpost, pe jumătate îmbrăcaţi, plini de nădejde. Existenţa unui câine ar fi însemnat că un

O Mi jic aproape. Dar afară îi aştepta o mare dezamăgire. Lă11 II Iniile nu veneau de la un eline, ci de la o vulpe polară pribegi în cine ştie cum, pe gheaţa plutitoare. Era un animal alb ca giipilda şi de o neasemuită graţie. Scormonea de zor prin depozit. Itciişise să rupă cu dinţii şi cu ghearele un ambalaj plastic, care Heoperea nişte afumături, şi acum se înfrupta din ele.

a s-o gonească, începură să strige, dar vulpea răspundea prin Wil nituri asurzitoare. Abia când aruncară cu bucăţi de gheaţă în

1 îi izbutiră s-o alunge. În zilele următoare reveni însă de mai ori, producându-le noi pagube.

În cea de a cincea zi, o zguduitură puternică îi surprinse în timpul mesei de prânz. Adăpostul lor începu să se clatine, masa ilm mijlocul încăperii rotunde se răsturnă.

— Cutremur! Hai afară, Karel! strigă Niels.

Se întâmplase însă altceva. Banchiza pe care pluteau se ciocni – r de o altă banchiză. Izbitura fusese atât de violentă, încât nmi multe baloturi se rostogoliseră până departe de depozit, căzi ml într-o copcă de apă, unde dispărură pentru totdeauna. Din păcate, acolo se aflau şi concentratele alimentare.

Ca să evite pe viitor astfel de pierderi, ridicară în jurul depnzitului un zid din blocuri de gheaţă, astfel că averea lor era unim ferită într-o adevărată cetate.

Cele două banchize se alăturară şi începură să

plutească îngemănate, pe oceanul nesfârşit, întrepătrunse într-un masiv trainic.

Cu lemnul unor lăzi, băieţii aprinseră, în câteva rânduri, locuri de semnalizare, pe movilele de gheaţă mai înalte, în nădejdea că vreun avion sau vapor îi va descoperi. Dar cerul, ca şi marea, rămâneau pustii.

Niels, Karel şi vulpea păreau să fie singurii locuitori ai insulei albe.

5. RĂZBOIUL SLOIURILOR

Seara, când se întindeau pe blana din adăpost, discutau însufleţit şi cu speranţă despre ziua apropiată a salvării lor. Niels se gândea ila unchiul său cu o îngrijorare, care se schimba alteori în credinţa că trăieşte şi că a scăpat de urgia furtunii, iar ne> înfricatul Kurt l-a însoţit, ca totdeauna, în ceasul cel greu. îi ştia doar gata să-şi rişte viaţa unul pentru altul. Şi-i închipuia porniţi în caiace, după încetarea furtunii, spre Spitzbergen sad vreun alt tărâm locuit. De acolo, îi căutau cu toate mijloacele.

Visau atât de des scena salvării, încât dimineaţa, când se trezeau, resimţeau cu nespusă tristeţe starea lor adevărată.

Atunci îi copleşeau altfel de gânduri. Deocamdată nu se puteau plânge de lipsa căldurii şi a alimentelor. Dar ce se va întâmpla dacă banchiza avea să fie împinsă spre sud, în regiuni tot mai calde? Gheaţa se va subţia, va crăpa, desfăcându-se în blocuri mici – şi atunci numai caiacele sau barca de cauciuc i-ar mai putea scăpa. Dar cu forţele lor slabe, neîncercate de asemenea vitregii, n-ar fi avut decât puţini sorţi să străbată marea până la vreun ţărm, aflat, desigur, la sute de kilometri depărtare…

Îşi petreceau ceasuri întregi în faţa unei hărţi a ţinuturilor polare, încercând să ghicească pe unde rătăceau. Direcţia vântului, care sufla neîntrerupt, ca şi direcţia de plutire a banchizei – pe care le stabiliseră cu ajutorul busolei – îi îndreptăţeau să creadă că se găseau undeva, spre apus de locul accidentului. Dar poziţia precisă nu o cunoşteau. Poate că erau la nord de coasta

Islandei? Poate că ajunseseră în apropiere de Ţara lui Grant, la nordul continentului american? Poate că pluteau în marea care desparte Islanda de Groenlanda, sau, şi mai spre sud, în regiunea Capului Farwell? Se mai putea face o presupunere:

muil<* că vântul nu-i gonise aşa departe şi vor avea norocul să îţi o «le /e cu banchiza pe insula Jacn Mayen, unde ştiau că există observator meteorologic; deci un adăpost şi câţiva oameni.

Îl de mult îi invidiau acum pe navigatorii destoinici, care,» „ajutorul unor instrumente simple, ştiau să stabilească precis, <Ielllii aştri, poziţia pe mare!…

Uepănau iar şi iar tot ce ştiau despre călătorii arctici care e folosiseră de banchizele în derivă.

IV Iu sfârşitul (Secolului al XIX-lea, norvegianul Nansen îşi fi usc vasul, vestitul „Înam”, să fie prins de gheţuri, la nord de Siberia răsăriteană, şi nava plutise timp de peste doi ani spre» pus, până nu departe de Spitzbergen.

Istoria cea mai însufleţitoare, pe care amândoi băieţii o liau pe dinafară, era însă cutezătoarea expediţie a lui Ivan l’apniiin şi a însoţitorilor săi, întemeietorii staţiunii ştiinţifice

sovietice „Polul Nord 1”. Vijelii puternice

ameninţaseră cu pieirea pe exploratori, dar, de fiecare dată, găsiseră mijloacele de a le înfrunta şi de a reface ceea ce viscolul nimicise; până la urmă, gheţurile pe care fusese instalată expediţia o porniseră spre sud, iar după un drum de aproape un an, două spărgătoare de gheaţă sovietice îi culeseseră de pe banchiză, tocmai când pericolul ciocnirii cu aisbergurile părea de neînlăturat…

A zecea zi a călătoriei le aduse vizita unor păsări – pescăruşi, cufundări, pagofile albe şi presuri de zăpadă. Se rotiră de câteva ori deasupra lor şi apoi dispărură, convingându-se că insula plutitoare nu le oferea condiţii prielnice pentru trai. Nu mult după aceea, zăriră pentru prima dată, spre apus, un aisberg.

În seara aceleiaşi zile, răsună un uruit curios, urmat de o zdruncinătură puternică. Gheţurile începură dintr-odată să se agite. Auzeau sub ei trosnete, care creşteau mereu. Simţeau terenul săltându-le sub picioare.

Panica îi cuprinse. Fugiră gâfâind, ore întregi, dintr-un loc într-altul, în mijlocul acestor scrâşnete şi gemete, cu senzaţia că întinderea albă se desface.

În gheaţa din care era alcătuită banchiza, începuse o măcinare lăuntrică, datorită atât fluxului şi refluxului cât şi presiunii curenţilor marini şi vântului. Se spărgea mereu în alt loc; sloiurile se izbeau, se ridicau, se încălecau unele pe altele şi formau pe alocuri ridicători de câţiva metri înălţime. De nenumărate ori băieţii văzuseră deschizându-se înaintea lor copci în gheaţă; apa ţâşnea din ele, în valuri.

Adăpostul se înclină adânc şi câteva obiecte aflate înăuntru se răsturnară.

Karel, primul care-şi recâştigă calmul, alergă spre barca de cauciuc, o umflă cu pompa şi îngrămădi în ea câteva obiecte şi alimente trebuitoare la mare nevoie.

Deodată, se auzi o pârâitură puternică, un muget năprasnic şi clipocitul căderii unor sloiuri în apă.

linndii/îi crăpase, aidoma desfacerii ei după explozia „Alba11 nun Im. Crăpăturile se lărgiră repede şi câteva suprafeţe albe, lli – lui de mari, se desiprinseră de marele

corp de gheaţă. Acum uda postul şi depozitul nu mai erau decât la câţiva metri de mare.

Kuplitra domolise însă forţele care se măcinaseră cu îndârjite. Pitii îi de şi zguduiturile slăbiră încetul cu încetul, până-n mi potoliră pe deplin.

În dimineaţa celei de a douăsprezecea zile de plutire a banfiln/i i, desluşiră în zare o dungă întunecată.

I'umilit!…

l i îi un ţărm cu munţi înalţi, acoperiţi de zăpadă. La poalele i lor unde două golfuri păreau să pătrundă adânc în ţărm – se vede îi îi nişte locuri stâncoase.

6. PE ŢĂRMUL MARII INSULE…

Spre prânz, banchiza, minată de vânt, atinse coasta, după ce ţăn o foarte aproape de un aisberg.

I) e teamă să nu se desprindă de pământ, pentru a-şi urma o Al ăl o na, cei doi băieţi începură neîntârziat să ducă la ţărm înoft imiluni. Mergea greu, pentru că de sănii nu se puteau servi decât piuă la marginea banchizei; malul pietros nu era acoperit de alipii da. Totuşi, până la miezul nopţii, izbutiră să debarce multe în/i, baloturi, bidoane de combustibil şi bărci, din depozit.

Li timpul verii arctice, cerul nu se întunecă niciodată, iar putinile dă înconjur orizontului fără să apună, luminând neîntreiiipl; de aceea băieţii putură să muncească fără oprire.

Tocmai când credeau să mai au un ceas sau două de lucru pentru a aduce restul obiectelor, Kareil observă că nivelul mării începe să se ridice. Era acţiunea fluxului, care urcă în fiecare zi apa pe ţărmid oceanelor. Între banchiză şi mal se formă în scurt timp un canal de câţiva metri lăţime şi apa se apropia cu repeziciune de noul depozit de pe coastă. Deşi frânţi de oboseală, se apucară să târască lucrurile mai sus, la poalele unei stânci.

Între timp, banchiza îşi reluase plutirea şi se îndepărta tot mai mult, purtând cu ea cele câteva lăzi şi baloturi rămase acolo, ea şi adăpostul care le servise atât de bine. Lângă ele se afla vulpea, care scormonea acum nestingherită. Lătrăturile ei le strânseră inima; răsunau ca

o aducere aminte a zilelor de zbucium de pe insula plutitoare.

Se culcară foarte târziu, într-un cort salvat de pe banchiză, şi dormiră duşi multă vreme, în sacii îmblăniţi.

La ieşirea din adăpost, observară mai întâi că apa scăzuse din nou. Se hotărâră să facă o mică plimbare de recunoaştere, deşi regiunea părea, spre dezamăgirea lor, nelocuită.

Soarele nu se ridica decât la câteva palme deasupra orizontului. Vegetaţia, care se înfiripa numai la poalele stâncilor, era săracă: muşchi, licheni, câteva flori firave, care se agăţau de crăpăturile pietrelor. Karel, iniţiat în ştiinţele naturale de tatăl său, recunoscu muşchiul Sfagnum, lichenul de Islanda, plante alpine cu flori galbene mici şi miozotis. Zmârcuri verzi colorau pe alocuri priveliştea.

Niciun arbust, nici măcar un tufiş, cu excepţia unor ienuperi răzleţi. În schimb, în câteva locuri, zăceau trunchiuri de copaci pe jumătate putrezite. De unde proveneau oare?

Karel voia tocmai să taie o cracă ou briceagul, când auzi în spatele său nişte pufnituri şi un mormăit gros. În aceeaşi clipă: răsună glasul lui Niels:

— Un urs! Să fugim.

Namila albă îi urmări câtva timp, apoi se lăsă păgubaşă.

A doua zi, îşi reluară cercetările. Trecură pe lângă poalele unui gheţar brăzdat de crăpături şi canale, apoi, după vreun ceas de drum pe malul unui golf străjuit de stânci înalte care ascundea II Soarele, dădură de un grup de morse, tolănite leneşe la cald ură – nişte imense grămezi de carne.

Din când în când, câte un animal tânăr, din cele care se imliiiau în apă, încerca să iasă la ţărm, sprijinindu-se cu colţii alin şi lungi, de pietre. Când izbutea şi se apropia de grupul Iova i aşilor săi de pe uscat, o morsă uriaşă se scula şi începea să liric amenințător, parcă exprimând gândurile răuvoitoare ale celor de pe mal. Apoi se îndrepta spre animal şi îi înfigea colţii în piele. Spre mirarea băieţilor, acesta nu întorcea lovitura. O primea resemnat, se retrăgea încet câţiva metri şi se culca acolo, îi îl imlu-se cu umilinţă spre semenele sale, cu ochi mari şi rotunzi.

Băieţii priveau scena plini de curiozitate, când, de după o i i ură, văzură ivindu-se o făptură îmblănită. Răsună o detunăi iia. Din spinarea unei morse ţâşni un şuvoi gros de sânge. Cele-Iulie o luară din loc, răsuflând şuierător, şi se aruncară, greoaie, în apă.

Animalul rănit încercă şi el să se târască în aceeaşi direcţie. Mugea înfiorător. O a doua împuşcătură, după ureche, îi puse capăt suferinţelor. O masă imensă de carne zăcea acum nemişcată pe ţărmul pietros şi omul în blană se aplecă deasupra vânatului, să-l cerceteze. Un câine, apărut şi el de după stânci, dădea târcoale animalului răpus.

Niels şi Kiarel alergară într-un suflet spre vânătorul care nu fu mai puţin uimit văzându-i răsărind în faţa sa. Era norvegian, dar cunoştea ca şi ei limba rusă, aşa că putură să-i povestească nenorocirea lor. După ce îi duse în adăpostul său, construit din trunchiuri de copaci acoperite cu piei de animale, în adâncitura formată de o stâncă, având forma unei creste de cocoş, îi ospătă cu friptură gustoasă de urs.

7. CREASTA COCOŞULUI

Erik Kersun, un bărbat înalt şi slab, cu ochelari şi

harhă uriaşă, era şi el un naufragiat. Vasul de pescuit pe care lucrase ca mecanic se scufundase, acum trei ani, în largul coastei şi el rămăsese singurul supravieţuitor. Izbutise să salveze, pe o plută improvizată, o puşcă, ceva muniţii şi alimente. Acasă avea doi copii de vârsta băieţilor.

La început, felul lui rece şi tăcut de a se purta cu ei, îi puse pe gânduri, dar, după câteva zile, îl cunoscură mai bine. Era un om foarte blajin, care le vorbea cu multă duioşie de copiii lui. Seara îl auzeau că fredonează în surdină melodii nordice, încete şi tărăgănate.

Kersun cunoştea bine marea şi o iubea cu pasiunea unui fiu al ei. Îşi începuse meseria cu câteva decenii în urmă, pe vasele de pescuit, ca spintecător de peşti mari. Meseria aceasta nuji reţinuse multă vreme – până la urmă reuşise să se califice mecanic. După aceea se însurase – destul de târziu, pe la patruzeci de ani. În dorinţa lui de a cunoaşte lumea, se îmbarcase pe cele mai diferite vapoare şi colindase toate mările, din nordul îndepărtat şi până în porturile pitoreşti ale sudului. Le înfăţişa furnicarul neîntrerupt şi viaţa clocotitoare a Şanhaiului. Le istorisea cu vocea lui de bas cum, la Soci, vegetaţia tropicală ameţeşte privirile, iar la Tripoli şi Alexandria aerul este aromat şi înserările au seninătatea albastră a unui cer tulburător. Le vorbise cu încântare despre marile porturi construite de sovietici, (în ultimul deceniu, în nordul Siberiei. Le aminti istoria drumului maritim de nord, care ducea din Europa în Asia, printre gheţurile mărilor aflate la nord de continentul asiatic.

Ştia foarte multe, ca pescar şi marinar umblat şi păţit.

Spunea că Niels seamănă eu băiatul lui; dar se purta faţă de amândoi băieţii ea un adevărat părinte. Era îngăduitor faţă de poznele lor nevinovate, dar nu glumea când vreunul dintre ei se încumeta să treacă peste sfaturile lui bune şi ocrotitoare. Râdea cu voioşie de puterea lui Karel şi-l lăuda pentru răbdarea lui neînfrântă; ştia că aici omul trebuia să se călească împotriva unei naturi nemiloase, mai ales atunci când este lipsit de multe

dintre mijloacele pe care ştiinţa şi tehnica modernă le creaseră.

Cei doi băieţi îi (aduseră la cunoştinţă schimbările petrecute în lume în răstimpul de când naufragiase. În strâmtoarea Behring se trecuse la construcţia uriaşului baraj şi complex atomoenergetic, proiectat cu multă vreme în urmă de inginerii sovietici. Barajul avea să îndulcească duna pe miari întinderi din Siberia şi Alaska. În Africa, marea confederaţie a popoarelor libere ale acestui continent amenaja uriaşa mare a Africii Centrale, de la care aveau să pornească numeroase canale de irigaţie. Se terminase construcţia unor trasee subterane de cale ferată, care uneau între ele principalele capitale europene, trecând pe sub mări şi munţi; de-a lungul lor, trenuri speciale circulau cu sute de kilometri pe oră. Primele graviplane – nave aeriene, care zburau printr-un sistem antigravitaţionai – se ridicaseră de pe Pământ.

Norvegianul îi asculta ore întregi, cu interes necurmat. Trăiau vremuri minunate, şi acest lucru se întâmpla fiindcă socialismul învinsese în întreaga lume. Ştiinţa şi tehnica îşi utilizau uriaşa lor capacitate creatoare numai în scopuri constructive, spre folosul societăţii; ameninţarea războiului atomic era de mult o amintire hâdă a trecutului…

Încetul cu încetul, cei trei naufragiaţi se apropiau sufleteşte tot mai mult unul de celălalt.

Niels îşi împărtăşea gândurile fără nicio stingherire, deoarece Kersun lua în serios toate proiectele lui tinereşti. La ei aveau trecere cele mai năstruşnice gânduri. Nu-i surâdea de loc o viaţă calmă şi sigură, căci avea în sânge dorul de ducă. Spunea de multe ori că la drum pleci cu puterea trupului şi a curajului, dar pleci şi cu închipuirea.

Îi judeca cu multă pătrundere pe cei doi băieţi. Despre Karel. zicea că este gata să înceapă clădirea unui oraş ¡pe o pojghiţă de gheaţă. Karel zâmbea şi-i mărturisea că totdeauna l-a ispitit să stea în mijlocul primejdiilor şi să facă lucruri care, să-i dea sentimentul unei mari înfăptuiri. Cât îl chinuise, înainte de plecare, gândul că Niels zburase

peste regiuni întinse, iar el nu văzuse încă nici măcar o mică parte din lume!…

Pe Kersun îl plictisea oprirea în loc, în cabana unde îşi duceau traiul. Venirea băieţilor îl trezise; avea în jurul său aceste energii noi; îi plăcea să le îndrepte pe calea pe care o ştia mai bună.

Uneori, visarea lui Niels nu-i părea potrivită cu firea unui om tare, şi-l ¡sfătuia să se gândească mai puţin la culori şi la

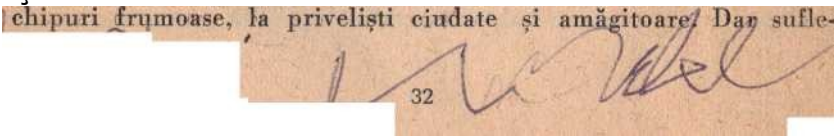
chipuri frumoase, la priveliști ciudate și amăgitoare. Dar sufle-
32

lui lui Kersun era prea înţelegător, pentru a nu îngădui pe fierare aşa cum este. Era bucuros că Niels devenea, zi de zi, mai sprinten şi mai oţdlit. Aerul tare şi hrana raţională le pria de nit fel tuturor şi se înţelegeau ca într-o familie strâns unită.

De când Kersun rătăcea pe acest pământ neprimitor, trăia din \mat şi pescuit. Întâlnirea se dovedi folositoare pentru cei trei naufragiaţi. Lui Niels şi Karel le aducea un tovarăş matur, trenul prin greutăţile vieţii, iar acestuia i se ofereau în dar o mulţime de provizii foarte necesare, printre care muniţiile, ce aproape i se sfârşiseră. Norvegianul ştiu să preţuiască în mod deosebit miile costume polare – într-un balot găsise unul pe mărimea a – ca şi lanterna lui Karel.

Chiar de a doua zi după întâlnire începuseră să oare diferi lele materiale debarcate de pe banchiză spre casa lui Erik, unde aveau să locuiască eu. toţii. Locul fusese botezat de norvegian „Creasta Cocoşului”, după înfăţişarea stâncii din apropiere.

Kersun le împărtăşi că nimeriseră într-un ţinut nelocuit, de pe roui-Sta de răsărit a Groenlandei. Dacă s-ar fi aflat pe ţărmul de îi pus, ar fi putut ajunge fără piedici prea mari într-o localitate oarecare. Aci însă îi despărţeau multe sute de kilometri de cel mai apropiat lăcaş omenesc. Cu toate acestea, nu trebuiau să-şi piardă nădejdea. Erik aprindea regulat focuri de semnalizare, aşa rum făcuseră

şi ei pe banchiză, iar pe unele stânci, mai înalte, fixase steaguri pe pari.

Transportul materialelor la „Creasta Cocoşului” ţinu două zile. Munceau pe spetite, în mare grabă, pentru că în lipsa lor urşii albi şi vulpile polare îi jefuiau de alimentele din baloturi – chiar atunci când le îngropau sub mormane de pietre şi zăpadă. I.lângă casa construită de Erik, materialele erau la adăpost sigur. Magazia norvegianului se afla într-o grotă, unde animalele nu puteau pătrunde.

Când treaba fu terminaită, Erik se apucă de tăierea morsei vânate.

Nu era o muncă uşoară şi nici curată. Îmbucătăţirea animalului, chiar pe locul unde fusese doborât – căci se dovedise cu mult prea greu pentru a fi dus sau chiar târât spre cabană – îi mânji pe toţi din creştet până în tălpi ou sânge şi grăsime. În schimb, ca rod al muncii lor, adunară o cantitate însemnată de grăsime pentru gătit şi carne proaspătă. Pielea groasă o folosiră în grotă la acoperirea proviziilor, care trebuiau neapărat ferite de pătrunderea umezelii, atunci când temperatura se ridica peste punctul de îngheţ al apei. Erik îi învăţă să strângă cu grijă nervii animalului – lungi fire cenuşii – care puteau servi, odată uscaţi, ea aţă pentru cusut hainele.

În fiecare seară, înainte de culcare, Niels şi Karel îl

copleşeau ipe Erik cu nenumărate întrebări şi el le vorbea eu plăcere, căci de multă vreme singurul său părtaş la singurătate fusese Rolf, câinele. (Dacă vorbim de „seară” şi „dimineaţă” în acest ţinut unde în cea mai mare parte a anului domneşte fie lumina neîntreruptă a zilei, fie întunericul necurmat al nopţii, o facem pentru că oamenii îşi împart, şi în aceste locuri, timpul în intervale de 24 de ore, socotite după ceasornice şi după aştri.)

Le descrise, mai întâi, pe larg, Groenlanda, cea mai mare inutilă de pe Pământ, cu o suprafaţă cât un sfert din Europa. Clima rece, neprielnică, împiedica aci creşterea populaţiei, care era de vreo 27.000 de locuitori, cât a unui orăşel din Danemarca. Aproape toată insula era acoperită de gheţuri care nu se topeau niciodată, rămăşiţă a epocii glaciare; atingeau în interior grosimea fantastică de două mii de metri. Dedesubtul câmpiei de gheaţă se ascundea o regiune muntoasă.

În sud şi sud-vest, într-o regiune de coastă liberă de gheţuri, creşteau pe alocuri mesteceni, duzi polari, anini, păşuni şi se zăreau covoare întinse de maci roşii şi galbeni; pe aici trăiau reni, iepuri polari, lupi arctici, vulpi, morse, urşi albi şi alte animale arctice. Spre nord, şi mai ales pe coasta de est, lumea plantelor şi a animalelor devenea din ce în ce mai săracă.

Din gheţarii insulei se desprindeau gigantice mase de gheaţă care, odată ajunse în mare, formau uriaşe aisberguri. Acestea pluteau apoi multă vreme.

Anotimpul călduros, când termometrul se ridica până la 10 – 15 grade peste zero în sudul insulei, nu dura decât două sau trei luni. În restul anului, domnea un frig cumplit şi apele din jurul Groenlandei îngheţau.

Trunchiurile de arbori pe care le zăriseră, proveneau tocmai din Siberia de Nord, de unde curenţii marini le purtau până pe coasta insulei. Cabana era construită din ele.

Erik le mai povesti despre descoperirea şi cercetarea ştiinţifică a Groenlandei.

Încă din anul 900, un îndrăzneţ navigator normand,

Gumbjörn, descoperise acest pământ. Istorisirile sale nu fură însă crezute, până ce în anul 985 islandezul Erik cel Roşu atinsese şi el imensa insulă, întemeind primele aşezări omeneşti pe coasta apuseană. El îi dăduse şi numele, care în limba sa însemna Ţara Verde; aci zărise, după o zbuciumată călătorie pe mare, primele locuri acoperite de verdeaţă.

Secole la rând, coasta nordică, o mare parte a celei răsăritene şi mai ales imensele întinderi albe din interior rămăseseră învăluite în mister. Abia în secolul al nouăsprezecelea începuseră marile expediţii pentru cercetarea Groenlandei, întreprinse de exploratori îndrăzneţi, adevăraţi eroi ai nordului. Unii dintre ei, printre oare germanul A'Alfred Wegener, plătiseră cu viaţa curajul lor…

Dacă serile erau consacrate povestirilor, ziua, naufragiaţii aveau mult de lucru.

În zilele ce urmară, temperatura se ridică până la 11 grade peste zero. Erik îi duse prin împrejurimile cabanei, să culeagă ouă de păsări. îi învăţă să găsească locurile unde se aflau cuiburile şi să deosebească ouăle proaspete de celee care nu mai erau bune; de mâncat.

Se întorceau cu provizii bogate, după ce străbăteau ţinuturi unde stâncile alternau cu pete de verdeaţă şi pâlcuri de flori albe de driade.

Într-o seară, pe când se înapoiau la „Creasta Cocoşului", Rolf începu deodată să latre. Liniştit, Erik scoase puşca de pe umăr şi aşteptă. De după un deal se ivi un urs alb de o mărime neobişnuită. Norvegianul ţinti scurt şi trase, nimerindu-l în piept. Ursul scoase un răget îngrozitor şi *se* repezi spre ei. Câinele îi sări înainte, lătrând, dar o lovitură grea de labă îl aruncă la câţiva metri. AL doilea glonte lovi namila drept în inimă şi animalul se prăbuşi, fără viaţă, la pământ.

— Încă o blană călduroasă şi moale, şi o provizie de carne gustoasă! spuse Erik, aşezându-şi liniştit puşca pe spate.

Roli se târî, scheunând, spre ei. Dintr-un picior îi

curgea ninge. îl duseră în braţe până acasă şi acolo îi îngrijiră rănile.

A doua zi dimineaţă, când ieşiră afară, priveliştea oferea o mare surpriză. În jurul Soarelui apăruse un du'blu cerc luminos care se menţinu timp de câteva ore. Erik le explică acest fenomen prin efectul abaterii razelor solare în cristalele de gheaţă care plutesc în aer.

8. PREGĂTIRI PENTRU IARNĂ

Vremea trecea. Vara groenlandeză se apropia de sfârşit.

Erik Kersun îi învăţă pe băieţi să tragă cu puşca, încredinţându-le nişte arme uşoare, scoase dintr-o ladă destinată unei asociaţii vânătoreşti din Spitzbergen. Niels se dovedi curând un bun ţintaş, deşi uneori cam pripit. Se întâmpla adesea să tragă când vânatul era departe şi animalul îi scăpa. Karel, în schimb, se arăta mai chibzuit. Nu-şi descărca puşca decât atunci când vânatul era îndeajuns de aproape, ca să JI atingă sigur. De aceea, deşi Niels îl întrecea la exerciţiile de tragere din faţa cabanei, Karel izbutea mai bine la vânătoare.

Timp de trei săptămâni, organizară o adevărată campanie \înătorească, favorizată de vremea destul de călduroasă – 9 până

Ia 13 grade peste zero. La sfârşitul ei, se puteau mândri cu o pradă bogată, printre care doi urşi albi, patru morse şi douăsprezece face. Câteva zile fură apoi necesare pentru îmbucătăţirea şi depozitarea cărnii şi grăsimii, pentru prepararea blănurilor şi pieilor.

Cea mai interesantă li se păru vânătoarea de face. De obicei, le urmăreau în caiace, chiar în apele fiordului pe ţărmul căruia se afla cabana. În mijlocul golfului, exista o insulă pietroasă pe care o numiseră „Insula Facelor". Acolo obişnuiau ele să iasă la mal şi să se întindă la Soare. Erik le povesti că la venirea sa în această regiune, animalele nu se speriau când apărea. Le putea vâna cu uşurinţă. Acum, îndată ce vedeau barca, săreau în apă.

Pentru a le surprinde pe insulă, trebuiau să se apropie fără să fie văzuţi, ceea ce nu era de loc uşor. De

cele mai multe ori, erau nevoiţi să dea lupta în apă. Când împuşcătura nu făcea decât să rănească animalul, era necesar haiponul, pentru a-l trage la ţărm.

Acolo, pe Insula Facelor, asistaseră într-un rând la o scenă ciudată. Făcuseră un lung ocol cu caiacele, în partea de sus a fiordului, pentru a debarca în direcţia opusă plajei unde se aflau culcate fócele.

Aci, pe o coastă pietroasă, un urs alb pândea de după o stâncă o focă tânără, care se zbenguia într-un ochi de apă. Cei trei vânători izbutiră să rămână neobservaţi. Ursul aşteptă, cu multă răbdare, vreo două ore, până ce animalul ieşi din apă şi se culcă la Soare. Apoi, cu o repeziciune de care nu l-ar fi crezut niciodată în stare, se aruncă asupra focii, copleşind-o cu trupu-i imens şi înfigându-i ghearele şi colţii în carne.

În aceeaşi clipă, trei gloanţe izbucniră din ţevile puştilor şi apoi, după câteva secunde, încă trei. Ursul dădu drumul prăzii mult râvnite şi căzu pe spate. Foca era şi ea moartă.

La întoarcere, caiacele scăpară ca prin minune de lovitura unei mari mase de gheaţă, care se pusese pe neaşteptate în mişcare.

Ce mâncărari gustoase ştia Erik să pregătească din vânat!... Când gătea, îşi scotea ochelarii, ca să nu se aburească. Ciorba şi rasolul de urs, fripturile de piept de urs, plăcintele gătite cu sânge de focă, pârjoalele de focă, friptura de raţă sălbatică aveau un gust minunat. Carnea de morsă tânără, friptă după anumite reguli, amintea de o friptură fragedă de berbec.

După vânătoare, Erik îi învăţă să pescuiască cu undiţa şi cu năvodul. Peşte era din belşug în apele fiordului şi izbutiră să pună o cantitate îndestulătoare la sărat şi afumat. Apoi, strânseră nişte rădăcini comestibile de plante sălbatice, şi le aşezară la păstrat, în nisipul adus într-un colţ al grotei.

Pe la începutul lunii septembrie, când păsările plecau în grupuri mari spre sud, magazia era mai bogată în provizii decât fusese vreodată. Belşugul din cămara lor îi

găsea bine pregătiţi pentru iarnă.

Întocmiseră un inventar amănunţit al tuturor bunurilor din grotă. Carnea, grăsimea şi peştele pe care şi le procuraseră prin vânătoare şi pescuit erau completate cu alimentele hrănitoare şi variate aduse de pe banchiză de cei doi băieţi: conserve

„Pemmikan” (carne mult apreciată în nord), afumături de tot felul, unt, pesmeţi, lapte praf, supă concentrată, fulgi de ovăz, conserve de legume, cacao, zahăr, sare, untdelemn, fructe uscate şi, în sfârşit, trei bidoane de zeamă de lămâie, un mijloc sigur de prevenire a groaznicei boli arctice, cauzată de lipsa vitaminei C; scorbutul.

De asemenea, posedau o preţioasă farmacie, cu zeci de medicamente.

Toit în depozit, păstrau cele trei caiace, barca de cauciuc, săniile, combustibilul, o parte din blănuri şi din piei, câteva baloturi cu îmbrăcăminte şi încălţăminte, precum şi o serie de alte materiale, aflate în lăzi, dintre care pe unele nici nu le socoteau de folos. Din fericire nu le lipseau nici cărţile. În două dintre lăzi descoperiseră câteva sute de volume, care ar fi trebuit să ajungă la o bibliotecă din Spitzbergen.

Ce păcat că printre lucrurile debarcate din avion nu se găsea un aparat de radio emisie-recepţie, ca să intre în legătură cu restul lumii şi să poată fi salvaţi!

În ce priveşte căldura, Erik avea destule lemne, tăiate din trunchiurile aduse de mare şi puse la uscat încă din primăvară.

Pe la mijlocul lunii septembrie, se petrecu o întâmplare care îi tulbură adânc pe toţi trei. Într-o

(pe când pescuiau pe malul fiordului, un zgomot curios începu să se audă din depărtare. Era un şuierat care venea parcă de mis, crestând şi apropiindu-se mereu.

— Avioane, o escadrilă de avioane cu reacţie! strigă deodată Karel, care le zărise primul.

Inimile începură să le bată cu putere.

În înaltul bolţii se desluşea tot mai limpede grupul

avioanelor şi elicopterelor care zburau spre apus. Pe câteva dintre ele văzură semnul de recunoaştere al Uniunii Sovietice, pe altele, al Suediei. Elicopterele duceau cu ele stâlpi metalici, secţiuni prefabricate de case, diferite instalaţii şi obiecte care nu puteau fi bine desluşite din cauza distanţei.

Erik le făcu semn băieţilor, şi-n câteva minute fură la grotă. Scoaseră din depozit o ladă cu filme fotografice şi-o duseră în grabă pe stânca aflată deasupra cabanei. Când îi dădură foc, flăcările cuprinseră îndată materialul uşor inflamabil şi limbile roşii izbucniră furioase spre cer, ea o chemare desperată a naufragiaţilor de la „Creasta Cocoşului”.

Din păcate, grupul de avioane începuse de acum să se îndepărteze şi, c-unând, dispăru ou totul, fără ca piloţii să-i observe.

Niciodată salvarea nu fusese atât de aproape! Parcă acum se simţeau şi mai singuri, în acest pustiu al Arcticii.

După discuţii aprinse, ajunseră la convingerea că undeva, prin apropiere, probabil spre apus de locul unde naufragiaseră, se pregătea ceva; poate că o acţiune mare de transformare a naturii, ca multe altele înfăptuite în ultima vreme. Venise oare şi rândul Groenlandei?

Băieţii nu-şi aminteau de niciun plan care să fi prevăzut Transformarea naturii în regiunea arctică unde se aflau. Dar erau’ oare la curent cu toate proiectele?…

Pregătiră cu grijă, în câteva puncte apropiate de cabană, depozite de materiale uşor inflamabile, care dădeau o lumină puternică. Peste câteva zile, zăriră câteva rachete de transport, trecând spre apus. Aprinseră focurile, dar degeaba. Escadrila trecu cu mult prea spre sud pentru ca să-i descopere.

La 19 septembrie începu să ningă şi, în câteva zile, grosimea zăpezii atinse peste un metru. Curând, ninsoarea se transformă într-un viscol puternic, care suflă câteva zile fără încetare. Temperatura scăzu până la 28 de grade sub zero şi apele torentelor, ca şi ale fiordului, îngheţară.

Când viscolul încetă, culoarea albicioasă a zării le

arătă că în toate direcţiile se întindeau acum câmpuri nesfârşite de zăpadă şi gheaţă. Soarele se ridica tot mai puţin deasupra orizontului, semn că se apropia nesfârşita noapte polară. Acum, existau din nou zile şi nopţi, aşa cum Niels şi Karel le cunoşteau din Europa, dar nopţile deveneau din ce în ce mai lungi.

Odată cu aceasta, aurorele polare, ivite noaptea, desenau pe cer imagini de vis, oare întreceau în frumuseţe tot ce-şi închipuise Niels cu fantezia lui. Păreau adevărate focuri de artificii, draperii şi bolţi verzi, albastre, roşii, argintii, care ba se strângeau, ba se întindeau, izbucnind în mii de scânteieri şi în limbi înalte de foc. Se stingeau deodată, fără veste, pentru a se ivi iar, peste câteva clipe. Şi toate luminile cerului îşi aruncau reflexele pe marele pustiu îngheţat, unde se vedeau alergând umbre verzi şi liliachii.

În octombrie, durata zilei se micşoră tot mai mult, până ce, la mijlocul lunii, Soarele îşi luă rămas bun de la cei trei naufragiaţi. Doar câteva zile de amurg, şi temuta noapte arctică, cu cerul mereu înstelat şi gerurile ei cumplite, îşi statornici pe deplin domnia.

În lumina puternică a Lunii, fulgii de zăpadă păreau adesea stele căzătoare.

Totul trebuia acum orânduit în aşa fel, ea viaţa oamenilor să-şi continue, fără vreo stânjenire, mersul. Erik ştia aceasta şi stabili un program, care era respectat cu sfinţenie.

Dimineaţa, scularea la ora 7. După aceea, spălarea şi micul dejun, urmate de o plimbare pe schiuri.

La întoarcere, diferite treburi în micul atelier al cabanei: dregerea îmbrăcămintei, repararea uneltelor, fabricarea unei capcane de urs sau a unui cârlig de undiţă şi altele.

După masa de prânz, o oră de somn, apoi lecturi şi jocuri. Pe cât se pricepea, norvegianul încerca să-i ţină la curent cu câte ceva din ce se învăţa la şcoală, mai ales cu geografia, matematica, fizica, astronomia şi ştiinţele naturale, pe care le cunoştea mai bine. Înaintea mesei de

seară făceau plimbări pe afară. Pe urmă, în faţa sobei aprinse, discutau, de cele mai multe ori despre soarta lor şi despre cei dragi, care îi aşteptau sau poate că-i plângeau, socotindu-i morţi. Când venea vorba despre escadrilele care trecuseră prin apropierea lor, tristeţea îi copleşea. Ca să-i mai învioreze, norvegianul începea să povestească despre călătoriile lui pe mare; atunci băieţii mai uitau de restriştea în care se aflau şi de pericolele care-i ameninţau la fiece pas.

La începutul lunii noiembrie, vântul începu să sufle puternic, dinspre nord-est. Temperatura scăzu la 50 – 55 de grade sub zero. Oricât încălzeau cabana, nu izbuteau să ridice temperatura mai mult de câteva grade peste zero, iar noaptea erau nevoiţi să se culce în saci de dormit. Afară, gerul făcea ca aburii respi – raţiei să se prefacă în cristale de gheaţă care explodau asemenea unor pocnitori, iar obiectele de cauciuc se întăreau, spărgându-sse ca sticla, când cădeau pe zăpada tare.

La primele ieşiri pe această vreme, Niels şi Karel simţiră că li se taie respiraţia. Cu timpul se obişnuiiră însă şi, apăraţi de costumele lor polare, nu sufereau de frig. De pe muntele care domina fiordul şi de la care se deschidea o privelişte largă, văzură, cu prilejul unei excursii, că marea îngheţase şi ea până departe, în larg.

La începutul lui decembrie se ivi un semn greu de tălmăcit, a Văzură, departe, în apus, izbucnind spre cer, trei salve de rachete luminoase: mai întâi roşii, apoi albastre, apoi iar roşii. În zilele următoare, această ciudată semnalizare se repetă de câteva ori, mereu în acelaşi fel şi în aceeaşi regiune a cerului.

— Se pregăteşte ceva! remarcă Erik, gânditor.

— Tot în direcţia aceea s-au dus şi escadrilele de avioane şi de rachete de transport, spuse Karel.

Spre sfârşitul ultimei luni a anului, vântul îşi schimbă direcţia, începând să sufle dinspre nord. Nu conteni până la 20 ianuarie; uneori se rqpezea cu cerbicia unei adevărate vijelii., Temperatura scăzu la 58 de grade sub zero în noaptea anului nou, pentru ca apoi să varieze în

jurul a 35 – 40 de grade sub zero.

Cam în această vremee suferiră şi o pierdere destul de grea. În cursul unei excursii ou schiurile, Niels şi Karel căzuseră într-o crăpătură a gheţii. Când Erik izbuti să-i scoată cu frânghiile de acolo, costumele polare nu mai erau bune de nimic. Colţurile de gheaţă le sfâşiaseră. Nemaigăsind în baloturi alte costume din material plastic, pe măsura lor, fură nevoiţi să se mulţumească cu obişnuita îmbrăcăminte arctică, din blănuri.

Programul gospodăresc şi vânătoresc devenea câteodată apăsător. Privirea căuta în depărtare. Steagurile lor fluturau în zadar pe înălţimi. Numai munca aspră şi mişcarea voinicească le alunga aducerile aminte chinuitoare; totuşi, în unele după-amiezi, când vremea vijelioasă îi ţinea în adăpost, ochii li se înrourau la gândul că sunt la mii de kilometri de casele lor. Kersun îşi revedea băiatul şi fetiţa şi încerca să şi-i închipuie aşa cum erau acum, după aproape patru ani de când lipsea de lângă ei. De altfel, nu se îndoia că cei de acasă se gândeau la el ca la un dispărut. Viaţa îşi urmase desigur cursul, neabătută.

Niels era preocupat de soarta unchiului său şi, în ceasurile de reculegere, îşi amintea mereu de ultimele împrejurări ale despărţirii lor.

Odată, pe la prânz, înălţimile depărtate şi albe începură să se agite parcă şi o dungă vânătă se ivi pe cer. Frământarea crescu, păru să se apropie şi, ourând, nu se mai zări decât un zid uriaş de zăpadă, care înainta ispre ei. Cărările de zăpadă mişcătoare se năpusteau în iureş şi se prăvăleau, într-un vârtej nebun.

Toată această vânzolire imensă se pornise din inima gheţurilor din interior şi oferise băieţilor spectacolul măreţ al unei avalanşe în plină desfăşurare.

Potopul de zăpadă acoperi tot orizontul. Li se păru că aud o cavalcadă năprasnică, ca şi cum cavaleri fantastici de gheaţă, înconjuraţi de ceaţă, ar fi străpuns văzduhul şi marea ou lungi spade de zăpadă.

Intrară în adăpost şi aşteptară. Şuierăturile şi fluierăturile se apropiară, ca însoţitoare ale grămezilor de

zăpadă, oare se prăvăliră cu pufnitura grea a îngropării pe veci. Acest prăpăd fusese însă, pentru ei, mai mult impresionant decât primejdios. După o muncă de trei zile, îşi croiră un drum de ieşire, descoperind intrarea cabanei.

Acum învăţaseră să-şi preţui a se a adăpostul, atât de bine ferit, în carapacea-i stâncoasă, de tot ce se întâmpla afară.

La mijlocul lui februarie, cerul începu în sfârşit să se lumineze. Două-trei ore pe zi se întrezărea un fel de crepuscul înceţoşat, iar la 26 ale lunii, după o lipsă de peste o sută douăzeci de zile, Soarele miji la orizont, primit cu emoţie de cei trei tovarăşi.

După o veche tradiţie nordică, acest eveniment fu sărbătorit cu o masă îmbelşugată. Se intonară cântece străvechi.

Exista şi o altă pricină de bună dispoziţie şi curaj. Noaptea polară zămislise în mintea lui Erik Kersun o idee dătătoare de speranţe, care îi făcea să privească cu mai multă încredere spre viitor.

9. CU O MIE PATRU SUTE DE KILOMETRI MAI LA SUD

Tot în ziua de 26 februarie, cu vreo mie patru sute de kilometri mai la sud, în portul groenlandez Angmasalik, ateriza un elicopter venit din Islanda. La bordul lui se aflau Christian Holm şi Kurt Frisen. Trecuseră nouă luni de zile de când îi căutau neobosiţi pe cei doi băieţi, dispăruţi odată cu ruperea banchizei mari. După explozia avionului, avuseseră norocul ca banchiza lor să fie împinsă spre o insulă aflată lângă coasta Islandei, unde îi descoperiseră nişte pescari.

La începutul lui februarie, pe când căutau neosteniţi un mijloc cât de vag de orientare spre locul unde ar fi putut să se afle băieţii, fuseseră vestiţi că în apropiere de Angmasalik nişte groenlandezi găsiseră, pe un ţărm stâncos, câteva lăzi şi obiecte, având semnalmentele comunicate de piloţii danezi tuturor portarilor din regiune. Erau lucrurile părăsite de Niels şi Karel pe banchiză, atunci când fluxul oceanic antrenase câmpia de gheaţă în

larg. Dintre ele nu lipsea nici adăpostul rotund, în care se aflau încă multe dintre obiectele lor.

Christian şi Kurt recunoscură dintr-odată totul. Simţiră cum îi sugrumă durerea. De acum erau convinşi că băieţii pieriseră. Strădaniile de a-i găsi se dovediseră zadarnice.

Câteva zile mai târziu, vestea ajunse la rudele şi prietenii din Europa.

10. UN PROIECT ÎNDRĂZNEŢ

Încă din primele zile ale noului an, naufragiaţii de la „Creasta Cocoşului" începuseră să-şi făurească planuri de salvare. Scotocind prin magazie, norvegianul găsise în nişte lăzi aduse de pe banchiză – pe care vara, după o scurtă cercetare, le crezuse fără însemnătate – piesele unui motor de sanie cu elice. Era un motor modern, cu un consum redus de combustibil.

Descoperirea aceasta produse o mare tulburare. Liniştea nesfârşitei nopţi arctice fu izgonită din viaţa celor trei prieteni şi locul ei îl luă o înfrigurare neîntreruptă.

Până atunci, nu întrevăzuseră altă posibilitate de scăpare decât aceea de a fi descoperiţi de vreo navă aeriană sau marină, datorită focurilor pe care le aprindeau şi altor semnalizări. Se găseau la mare depărtare de cea mai apropiată aşezare groenlandeză şi le lipseau mijloacele de a ajunge până acolo. Într-un timp, se gândiseră să se avânte pe mare, spre Islanda. Dar chibzuind mai bine, îşi dădură seama că ar fi fost curată nebunie s-o pornească, cu şubredele lor caiace sau cu barca de cauciuc, până la coasta de nord a Islandei. Ar fi avut de navigat peste o mie de kilometri, într-o regiune unde curenţii marini sunt vijelioşi şi marea e fo'. arte agitată.

Acum însă, lucrurile se schimbau. O sanie cu elice putea străbate 60 – 100 kilometri într-o zi, iar uneori mai mult.

Mai întâi cercetară, cu atenţie, harta. Spre sud, terenul era accidentat, eu munţi înalţi, printre care piscuri care se ridicau până la 4.000 de metri. Trebuiau deci să

răzbată spre vest, să încerce traversarea uriaşelor întinderi de gheaţă din interior, aşa cum făcuseră unii exploratori înaintea lor, desigur cu mult mai bine înzestraţi. Aveau deci să pornească în direcţia în care zburaseră avioanele şi rachetele escadrilelor, unde se văzuseră ciudatele semnalizări luminoase.

Ştiau că îşi riscă viaţa, dar dacă reuşeau, erau salvaţi.

În timp ce coasta ¡de răsărit era pustie la latitudinea unde se aflau, pe coasta de apus existau mai multe aşezări omeneşti, printre care Etah, Thule, Upernivik, Umanak şi altele. Până la Upernivik, oare li se păru la început punctul cel mai potrivit, aveau de parcurs vreo 1 200 de kilometri. Dar Upernivikul era situat pe o insuliţă, la o oarecare distanţă de coastă. Dacă ar fi ajuns acolo când marea era dezgheţată, erau pierduţi. Aleseră de aceea drumul spre Thule, deşi aflat ceva ¡mai departe de ei şi mai spre nord decât Upernivik. Aveau de urcat, în prima parte a călătoriei, până la o înălţime de peste 2 300 de metri, dar nădejdea reuşitei îi însufleţea.

Cea mai complicată problemă părea aceea a combustibilului. Dispuneau de o cantitate destul de mare, dar greutatea pe care puteau să o ducă în sanie, ţinând seama de restul încărcăturii necesare, era destul de mărginită. Erik se apucă să facă socoteli. Cu tot consumul redus al motorului, şi în ciuda calităţii excelente a combustibilului – un combustibil sovietic de un tip nou – n-ar fi putut să încarce mai mult decât era necesar pentru cel mult 6 – 700 de kilometri. Până la Thule erau însă peste 1 300 de kilometri!…

Acest rezultat îi dezamăgi şi, timp de câteva zile, în cabană se aşternu o tăcere apăsătoare. Gândul că ar i trebuit să rămână mereu pe coasta de răsărit li se părea acum de neîndurat.

Eriik găsi o primă soluţie. Cu ajutorul saniei cu elice urmau să amenajeze, până la o distanţă de 300 de kilometri la apus de „Creasta Cocoşului”, câteva depozite intermediare de combustibil. În acest scop aveau să facă

mai multe transporturi dus şi întors, fără altă încărcătură. Astfel, de la kilometrul 300, vehiculul polar va putea porni cu întreaga provizie de combustibil pe care era în stare s-o ducă. Mai departe nu puteau împinge ultimul depozit, căci ar fi însemnat să consume prea mult combustibil cu transporturile. Această soluţie avea să permită saniei să ajungă până la 900 – 1.000 de kilometri de baza de pornire. Dar până la Thuile mai erau 3 – 400 de kilometri!

De data aceasta, Karel fu acela care veni cu ideea fericită. El se gândi că ar putea să folosească vântul, transformând, ori de câte ori lucrul era cu putinţă, sania cu elice în… corabie cu pânze. La început, propunerea li se păru absurdă. Dar, când chibzuiră mai bine, îşi schimbară părerea, mai ales că în partea a doua a călătoriei sania avea să coboare. Mai exista o înlesnire: o mare parte a gheţurilor interne era netedă ca oglinda.

Rămânea de rezolvat problema grea a construcţiei vehiculului. Aceasta îi dădu de lucru norvegianului mai bine de două luni. În lăzile în care se afla motorul, el descoperise, între altele, planurile unei sănii cu elice, concepute de un institut de specialitate din Leningrad. Încercă să realizeze ceva cât mai asemănător, cu mijloacele de care dispunea. Întrucât săniile pe care le aveau, făcute pentru a fi trase de câini, erau prea înguste, alătură două sânii, le prinse una de alta, întări cu bare metalice diferitele părţi ale vehiculului şi le făcu două perechi de tălpice late, pe care să lunece cât mai uşor. Tălpicele din faţă se

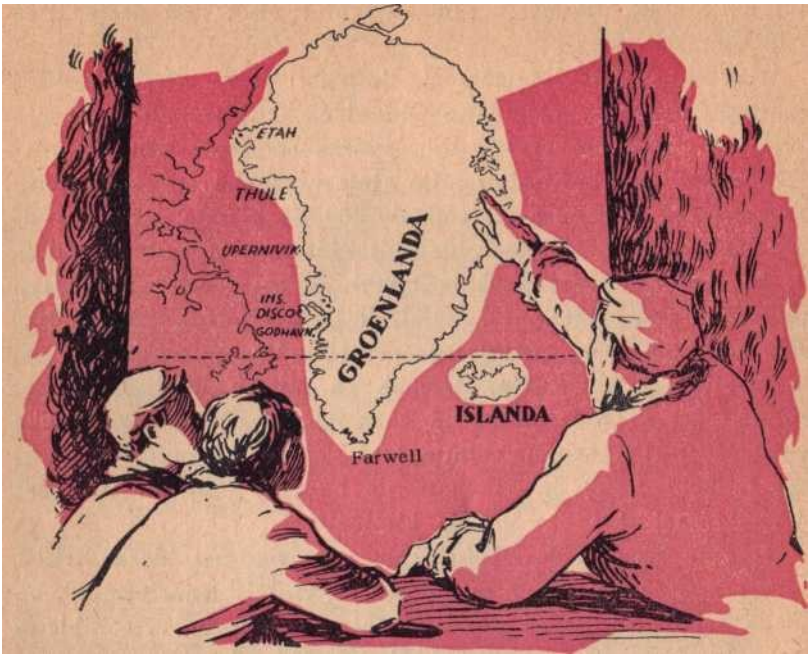

puteau mişca spre stânga sau spre dreapta, după direcţia ce trebuia urmată. Montarea motorului, elicei şi comenzilor îi dădu foarte mult de lucră. De zeci de ori «montă şi demontă motorul, piuă ce fu mulţumit de felul cum ieşise treaba. În sfârşit, pentru ca expediţia să se desfăşoare în condiţii cât mai bune, construi din diferitele materiale pe care le aveau o cabină cu pereţi dubli, cu o lungime de trei metri şi cu o lăţime de un metru şi jumătate. Aci urmau să depoziteze bagajele, proviziile şi chiar să doarmă noaptea. O parte din provizii aveau să fie prinse în exteriorul saniei.

Pentru realizarea iideei lui Karel, deasupra cabinei înălţară un fel de catarge, pe care puteau fi ridicate pânzele.

La sfârşitul îmi martie, încercară de câteva ori vehiculul, profitând de zilele fără viscol.

Când sania porni i pentru prima dată, cu Erik la volan, curentul puternic produs de elice le suflă băieţilor căciulile din cap şi îi aruncă la pământ. Dar zgomotul motorului le suna în ureche de parcă ar fi fost cel mai gingaş dintre cântece.

În urma primelor drumuri de probă, se dovediră necesare destuii de multe îmbunătăţiri ale construcţiei şi norvegianul mai avu de lucru vreo două săptămâni. În acest timp, Niels şi Karel porniră, împreună cu Rolf, să găsească cel mai bun drum pe care sania să urce spre podişul gheţurilor din interior. Aflară, după multă trudă, o cale unde panta nu era prea repede, de-a lungul limbii unui gheţar prins între două masive stâncoase. O însemnară cu pietre, cu multă grijă. Drumul ocolea numeroase crăpături, până ce ajungea la înălţimea platoului alb, care începea la o altitudine de vreo 700 de metri.

După un sfat bine chibzuit, hotărâră să pornească înainte de începutul verii; odată cu primele zile calde, topirea zăpezii ar fi îngreunat lunecarea în regiunea gheţurilor din interior. Pe de altă parte, vara, zăpada şi gheaţa se topeau în apropierea cabanei şi ar fi fost nevoiţi să transporte sania câţiva kilometri, peste stânei şi pietre, până în ţinutul zăpezilor veşnice, lucru aproape de neînfăptuit.

11. ASALTUL PUSTIULUI ALB

La 17 mai, vehiculul construit de Erik Kersun îşi începu marea călătorie, după ce în ultimele trei săptămâni organizaseră, cu prilejul mai multor curse, depozitele intermediare de combustibil. Pentru a uşura urcarea primei porţiuni, cea mai grea, suiseră dinainte o parte din încărcătură, pe platforma podişului de gheaţă.

Pe lângă cei patru pasageri aflaţi pe bord (dacă şi Rolf poate fi numit aşa), luaseră cu ei 95 de kilograme de alimente, trei arme cu muniţii, o lampă de petrol pentru încălzit, pânze de vânt, saci de dormit, îmbrăcăminte de rezervă şi alte lucruri necesare, cântărind în total 242 de kilograme. La kilometrul 300, urmau să mai încarce 270 de kilograme de combustibil.

Şi pentru că Erik era un încercat navigator, iar un navigator nu conduce niciodată o expediţie fără să ţină un jurnal de bord, să aflăm desfăşurarea mai departe a călătoriei, răsfoindu-i însemnările:

17 mai

Mai privim încă o dată cabana noastră dragă, unde ne-am petrecut nopţile la căldura sobei şi ne-am încălzit speranţele la flacăra ei. Plecarea este mişcătoare. Niels lasă în cabană un bilet, cu gândul că cineva ar putea să mai dea pe aici. Citindu-l, îl recunoşti cum nu se poate mai bine pe cel care l-a scris. Iată-i cuprinsul:

„L-am găsit aici pe mecanicul Erik Kersun, naufragiat ca şi noi. Ne-a fost îndrumător şi tată. Noi am fost băieţii lui, în amintirea copiilor care îl aşteaptă în ţară.

Când am plecat de acasă, ne închipuiam călătoriile doar sub înfăţişarea unor întâmplări interesante şi plăcute, dar acum înţelegem bine ce tărie şi ce stăpânire de sine i-au trebuit omului pentru a cuceri Pământul.

Dacă cineva se va abate pe aici şi va deveni oaspetele acestei cabane, să ştie că am aşteptat, între pereţii ei, luni întregi, un semn din partea lumii, şi nu l-am primit; nu avea rost să mai nădăjduim că vom fi descoperiţi şi de aceea am pornit în cea mai grea încercare, spre apus. Înainte de a pleca, fiecare s-a cercetat bine. Erik este dârz şi aşa de obişnuit, de-a lungul unei vieţi întregi, să se lui pte eu elementele dezlănţuite ale naturii, încât nu vrea să arate că hotărârea noastră ar fi de o însemnătate mai mare decât acelea de până acum. Karel, plin de vigoare şi curaj, este gata pentru orice.

Mai privim încă o dată împrejur. Întinderea albă se desenează pe alocuri prin dungi albăstrui sau prin lungi scânteieri, care se urcă parcă pe trepte de gheaţă. Doar în depărtare se dezgoleşte câte o creastă muntoasă, dar totul pare încremenit, în această veşnică strălucire, ne apucă parcă sfiala, dar niciunul dintre noi nu spune o vorbă de îndoială. Ne ghicim drumul pe linia crestelor de zăpadă şi mia de kilometri şi mai bine, pe care trebuie s-o străbatem, ni se pare deodată nesfârşită. Dar orice ar fi, de acum ne vom încumeta! Nu mai pregetăm. Facem un semn de rămas bun ultimei noastre case. Vuietul mării a tăcut. Urşii stau ascunşi în bârlog. Când va mai răsuna pe aici ecoul unui glas omenesc?”

19 mai

După două zile de urcuş anevoios, sania – pe care Niels a propus s-o botezăm „Săgeata” – a ajuns în sfârşit la marginea platoului alb, unde zise află primul depozit intermediar. Aici înlocuim combustibilul consumat, încărcăm proviziile şi îmbrăcămintea de rezervă şi o pornim mai departe.

Până acuma vremea a fost cât se poate de bună. Temperatura variază între 6 şi 10 grade sub zero, iar vântul suflă slab din direcţia sud-est. Avem în faţa noastră peste 1300 de kilometri, pe care nădăjduim să-i străbatem în 16 – 17 zile, socotind şi vreo 2 – 3 zile de oprire, în caz de vreme nefavorabilă.

20 mai

Azi am lăsat în urmă o bună parte din drum. „Săgeata” a străbătut 130 de kilometri. Am înaintat destul de repede în locurile unde gheaţa era netedă, iar vântul bătea prielnic. Sania ar fi ajuns poate şi mai departe, dacă n-ar fi trebuit să dăm jos de două ori toată încărcătura, pentru a trece vehiculul peste dealuri cu panta cam abruptă. De fiecare dată, am fost nevoiţi să cărăm lucrurile pe distanţe de câteva sute de metri. Am şi urcat mult. Aici, în apropierea coastei, regiunea este pe alocuri muntoasă.

Seara, însă, uităm de oboseală. Am străbătut într-o singură zi cam a zecea parte din distanţa până la Thule! În timp ce eu ung motorul, Niels pregăteşte masa şi Karel topeşte zăpada pentru strângerea proviziei de apă.

Karel pare trist. Până la urmă aflu pricina. Azi e ziua mamei lui; se gândeşte cât de mult suferă ea, orezându-l mort.

Cu lampa de petrol aprinsă, temperatura din cabină este de 12 grade peste zero, ceea ce e foarte plăcut. Nici nu e nevoie să ne băgăm în sacii de dormit.

21 mai

Din nou am făcut o ispravă bună: 115 kilometri într-o singură zi, deşi urcuşul continuă. O singură bucată a drumului ne-a fost potrivnică şi anume ultimii 7 – 8 kilometri. Aci „pavajul” nostru alb era ondulat, numai

valuri-vailuri, ceea ce ne-a stânjenit înaintarea.

Marcajele pe care le-am aşezat, cu prilejui alcătuirii depozitelor intermediare, se dovedesc a fi călăuze de mare preţ. N-am pierdut decât o dată (drumul şi nu ne-a fost de loc greu să-l regăsim.

22 mai

Iată-ne la prânz, la ultimul depozit intermediar, aflat la 300 de kilometri la vest de „Creasta Cocoşului”. Ne completăm încărcătura de combustibil şi o pornim imediat mai departe, cu sania plină.

S-a stârnit un vânt puternic dinspre nord-est. Nu-l putem însă folosi ea să împingă „Săgeata”, deoarece terenul urcă mereu.

De acum s-a terminat cu marcajele. Va trebui să ne orientăm ctalea după busolă şi să stabilim poziţia cu ajutorul sextantului. Un aparat special, montat la sanie, ne arată în fiecare zi distanţa parcursă.

Seara, suntem la vreo 370 de kilometri la apus de „Creasta Cocoşului”. Am parcurs deci peste un sfert din drum!

Temperatura a început să scadă.

23 mai

Curajos băiat Niels! îi datorăm foarte mult, poate chiar viaţa.

Iată cum s-au întâmplat lucrurile. La 20 de kilometri de la pornire, terenul şi-a schimbat cu totul înfăţişarea. Urcăm şi cobo

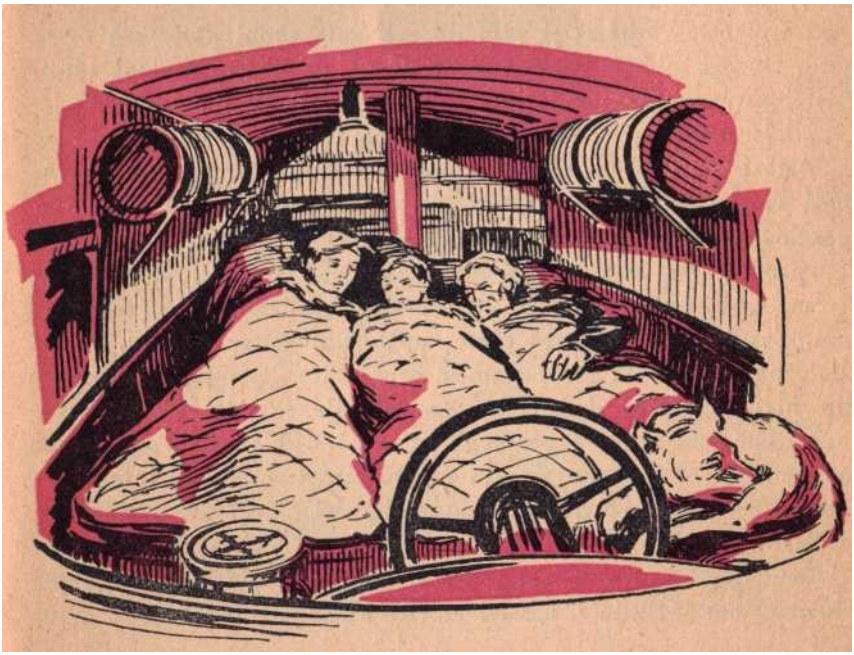

râm mereu dealuri albe. Din păcate, consumăm cu acest prilej cam mult combustibil. Mai rău e că între dealuri sunt adesea crăpături adânci, care trebuie ocolite. Uneori nu le zăresc decât în ultimul moment, aşa că sunt nevoit să frânez brusc, pentru a evita o nenorocire.

Toţi suntem foarte încordaţi şi simţurile încearcă să prindă orice cută periculoasă a gheţii, pentru a opri la timp sania.

Povestea drumului nostru pare destul de searbădă, prin nota –, ţiile mele scurte. Sunt obişnuit, din viaţa mea de marinar, cu stilul jurnalului de bord, în care sunt trecute, cu tonul cel mai sec, împrejurările de zi cu zi. Mă voi abate uneori de la această regulă, deoarece am sentimentul unui tată, mereu îndemnat să lungească vorba istorisind despre însuşirile băieţilor lui.

Niels şi Karel mi-au devenit foarte dragi. Nu ştiu ce m-aş fi făcut fără ei.

Karel este vorbăreţ şi plin de zel, gata să-mi ghicească orice gând. Uneori mi-o ia înainte şi se apucă, de pildă, să ungă tălpicile. Supraveghează sania cu cel mai ascuţit simţ de observaţie.

Niels este tăcut şi stăruitor, mândru, cu reflexe de şoim.

Astăzi s-a repezit să ne scoată din mare primejdie, riscându-şi viaţa. Coboram cu viteză destul de mare. Karel sta pe o margine a saniei, gata să dea semnalul de alarmă, dacă ne-am fi apropiat de una din acele păcătoase crăpături. Eu ţineam cârma, fără să-mi fac grijă prea multă, căci terenul părea mai bun. Cerul coborâse parcă peste capetele noastre, cenuşiu, ca în zilele posace, aşa că nu vedeam la prea mare distanţă, iar relieful din jur ne apărea destul de vag. Culmile se desenau tremurătoare, iar urcuşurile se pierdeau în ceaţă. Niels mi-a spus la un moment dat că ceva nu este în regulă: prea se clatină tare baloturile. Am pipăit sforile şi n-am găsit nicio rosătură sau vreun loc slab. –, *

Deodată, Karel a strigat scurt şi ascuţit. Am frânat din toată puterea, dar zgâlţâiala acestei opriri a smucit baloturile; unul dintre ele s-a desfăcut din legătură şi s-a rostogolit la vale. Am tras un ţipăt, deoarece eram în primejdie să pierdem cea mai însemnată provizie de alimente.

L-am văzut pe Niels în plină cădere, ea şi oum ar fi ţâşnit din sanie în acelaşi timp cu pachetul. Nici nu ştiu când a dispărut de lângă mine. Nu izbutea însă să oprească rostogolirea balotului, fiindcă lunecarea nu-ţi oferea niciun punct de sprijin. Aproape de crăpătură, s-a aruncat fără şovăire, ca o barieră vie, în faţa prăpastiei; se apucase eu mina de o ieşitură a gheţii. Oprise astfel pierderea balotului şi ne salvase de înfometare, întâmplarea s-a petrecut fulgerător; n-am putut ieşi din sanie decât după ce Niels sărise ca să ne scape de primejdie. Când l-am tras de acolo, tremura ca un arc de oţel.

Ne-au trebuit mai bine de trei ore pentru a scoate sania din viroage şi a porni mai departe. Cu toate acestea, în cursul zilei de azi am străbătut 68 de kilometri.

La oprire, termometrul arăta o scădere simţitoare a temperaturii: 26 de grade sub zero. Lampa de petrol abia abureşte aerul în jurul ei; temperatura din cabină nu trece de un grad peste zero. Va trebui să ne culcăm în sacii de dormit. A început să ningă şi vântul stârneşte, din când în când, vi r te juri de zăpadă.

Micile neajunsuri nu pot să înrâureasică starea noastră sufletească, care-i, hotărât, foarte bună. Suntem la 458 de kilometri de coasta răsăriteană a Groenlandei: am parcurs o treime din drum!

Parcă şi Roii latră astăzi mai vesel.

12. ÎN VISCOL

24 mai

Ne trezim dimineaţa într-o situaţie cu totul schimbată.

Temperatura a scăzut la 36 de grade sub zero. Viscoleşte şi abia izbutim să vedem ce-i în faţa noastră. Totuşi suntem hotărâţi să pornim. Motorul merge din plin,

dar sania nu se urneşte. Tălpicile s-au lipit de gheaţă şi trebuie să ne folosim de răngi ca să le desprindem.

O luăm în sfârşit din loc, dar înaintăm foarte încet. Din când în când, suntem nevoiţi să coborâm, pentru a împinge sania, căci aceasta se prinde mereu, ea într-un clei, în zăpada proaspăt căzută.

Culmea ghinionului: ni se mtai şi rupe o tălpice. Noroc că avem cu ce s-o înlocuim. Ca să prindem noua tălpice, trebuie însă să descărcăm sania de tot ce e în ea şi apoi s-o săltăm în sus, într-o parte.

Temperatura scade mai departe. Pe, un ger de aproape 40 de grade sub zero şi pe viscol nud de loc plăcut să roboteşti astfel ore întregi, sub cerul mânios.

Cristalele de zăpadă îţi înţeapă obrazul ca nişte ace. Lui Niels i-a degerat degetul mic de la piciorul drept şi îi dau îngrijirile necesare. Să nădăjduim că nu-i nimic grav.

Astăzi n-am parcurs decât 16 kilometri. Ne culcăm necăjiţi. Lampa de petrol nu împiedică temperatura să scadă la zero grade.

Seara, aburii respiraţiei şi ai „bucătăriei” noastre se depun pe pereţii cabinei, sub formă de chiciură, într-un strat gros.

27 mai

Starea noastră a devenit îngrijorătoare. De trei zile, un viscol năprasnic, care-ţi taie respiraţia, ne-a pironit pe loc. Vârtejurile de zăpadă întunecă cerul. Nămeţii cresc în jurul „Săgeţii” şi frigul este îngrozitor. Degerătura lui Niels e mai gravă decât am crezut.

28 mai

Nimic de făcut. Trebuie să aşteptăm. Viscolul continuă să răscolească zăpada în nămeţi. Temperatura a mai crescut. Afară e 16 grade sub zero, în cabină 5 grade peste zero. Am putea face şi mai cald, dar drămuim petrolul. Zăpada este înaltă de peste un metru, Rolf înoată în ea, într-un fel caraghios.

29 mai

Ne-am trezit dimineaţa înviorați: deasupra, cer senin. În sfârşit! E aşa de frumos, că uit pentru o clipă unde mă

aflu.

Numai că sania trebuie deszăpezită. Muncim jumătate de zi la deszăpezire, apoi pornim în sfârşit. Înaintăm foarte greu; „Săgeata” se împotmoleşte mereu în zăpada moale. Nu reuşim să luăm urcuşurile pieptiş, ci în ocoluri, oare ne răpesc mult timp. Câteodată trebuie să coborâm şi să împingem din urmă vehiculul.

Am străbătut totuşi vreo 30 de kilometri spre apus. E puţin, dar tot e ceva.

Termometrul s-a urcat la 3 grade sub zero. O astfel de temperatură e normală pentru acest sezon.

Nieds are dureri mari la degetul degerat. Mi-e teamă că va fi nevoie să stârpesc răul din rădăcină. Bietul băiat nici nu ştie ce necaz îl aşteaptă! în orice caz, de acum înainte nu-l mai las să părăsească cabina.

30 mai

Pe la mijlocul zilei, pete negre încep să-mi joace în faţa ochilor, apoi totul se întunecă. E un fenomen de orbire trecătoare, cauzat de strălucirea zăpezii. Nimic de făcut! Mă leg la ochi cu un fular albastru. „Şoferul de rezervă”, Karel, ia conducerea.

31 mai

Şi azi a condus Karel. L-am pus pe Niels să-l ajute în cercetarea drumului. Seara mă dezleg la ochi şi constat că văd aproape bine. De mâine voi purta ochelarii înnegriţi cu fumul lămpii de petrol.

1 iunie

Azi-dimineaţă am zărit spre sud două piscuri înalte. Dacă harta Groenlandei de oare dispunem ar fi mai amănunţită, ne-ar putea servi ca puncte de orientare – dar nu le găsesc însemnate nicăieri.

Înaintăm ceva mai bine. Avem o pană la motor, dar izbutesc s-o repar. Niels n-a putut dormi toată noaptea, chinuit de dureri.

13. CORABIA ALBĂ

3 iunie

Au trecut 18 zile de când am pornit în marea noastră călătorie şi au suntem decât la mijlocul drumului. În

ultimele două zile n-am putut înainta decât 70 – 80 de kilometri, din cauza terenului frământat şi a troienelor. Alimentele se împuţinează şi ne e teamă că va trebui să sacrificăm câinele, care mănâncă mult. Pe deasupra, am ajuns la o înălţime de vreo 2 300 de metri peste nivelul mării şi de aceea obosim foarte uşor. Totuşi, nu ne pierdem curajul.

Degerătura de la piciorul lui Niels nu mă lasă să dorm. Băiatul se văită înăbuşit, eu capul între palme, ca să nu-l auzim. Hotărârea mea de a-i tăia degetul nu-l sperie. Nu-şi mai simte locul degerat: doar carnea din jur îl doare.

Facem pregătirile pentru operaţie. Am încălzit bine cabina. Karel şi-a agăţat lanterna în mijlocul ei…

Straşnic băiat! Şi-a muşcat buzele la sânge, dar n-a scos niciun ţipăt; abia pe la sfârşit, a gemut odată greu şi a leşinat.

Rana a sângerat puternic în timpul operaţiei. Am spălat-o cu alcool, apoi am pansat-o.

Noaptea, când s-a trezit din leşin, i-am liniştit durerile, pe cât s-a putut, cu antinevralgice. N-a mai adormit până spre dimineaţă.

Am ieşit puţin din sanie să mă plimb, tulburat de suferinţa lui. La miezul nopţii, Soarele lumina puternic, pe un cer de un albastru adânc.

6 iunie în timpul dimineţii, cerul se împurpurează în ghirlande colorate. ca şi cum curcubeul şi-ar fi schimbat forma, iar farmecul lui s-ar fi desfăcut în cercuri şi volte. Nu înţeleg despre ce minune poate să fie vorba. Privim uluiţi: avem senzaţia înşelătoare că orizontul se roteşte. Se desfăşoară jocul unor cercuri de carnaval, care plesnesc în pâlnii orbitoare. Arcurile se aruncă asemenea unor poduri străvezii între lumi. Deodată, zeci de inele se înşiră de-a lungul unei bare aurite şi se învârtesc acolo, ameţitor, apoi se opresc deodată şi ne privesc îndelung, ca nişte ochiuri sângerii. Se rostogolesc apoi pe un deal amăgitor şi rotirea continuă, cu repeziciunea gândului. Nici eu, nici băieţii nu ne explicăm acest fenomen nou şi tulburător.

Rotirea minunată n-a ţinut mai mult de câteva

minute. Karel este de părere că poate să fie un miraj şi ne frământăm mintea să găsim o lămurire. Niels botează rotirea de adineauri „Carnavalul Polar”.

Motorul huruie, iar tălpicile saniei zbârnâie, zburând peste zăpada foarte lunecoasă. Rana lui Niels se închide şi „Săgeata” noastră a înaintat în ultimele trei zile cu 250 de kilometri! Peste două treimi din drum se găsesc acum în urma noastră. A început coborâşul.

Temperatura se ridică treptat până la 7 grade. Apa formează repede pârâiaşe subţiri, prin care razele Soarelui îşi desfac culorile. Vedem ceasuri întregi cum pe muchiile, până acum îngheţate, pâlpâie o irizare, apoi şuvoaiele se reped spre înclinările domoale şi se pierd în văi.

Ne întrebăm iarăşi de ce natură ar putea să fie fenomenul care ne-a apărut şi ne dăm celle mai fanteziste explicaţii. N-am auzit vorbindu-se niciodată de aşa ceva, cu toate că cum colindat mări şi ţări. Cunosc povestea, oarecum asemănătoare, a unor cercetători care se întorceau din Kamciatka, dar minunea văzută de ei nu era altceva decât o răsfrângere a luminii pe spinarea piezişă a gheţarilor, în aşa fel, încât pe faţa lucie a acestora se forma o imagine multicoloră. Niels mă face atent că totul s-a petrecut aproape de orizont.

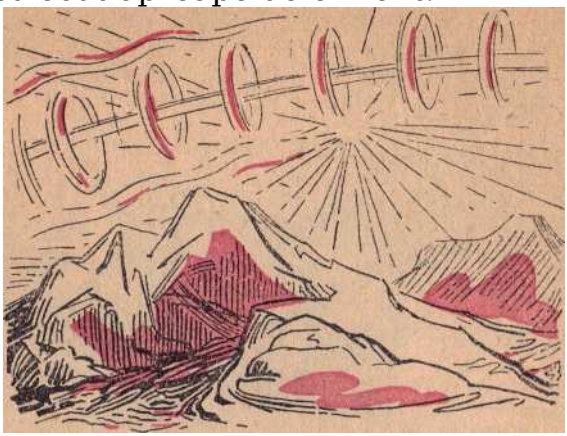

Ne batem capul multă vreme şi tot nu suntem mulţumiţi de presupunerile noastre. Am dori să revedem „Carnavalul Polar”. Ne dăm bine seama că mişcarea globurilor este amăgitoare.

Ungem tălpicile săniilor pentru a grăbi mersul.

De ieri am început să călătorim cu pânza înălţată în bătaia vântului. „Corabia” a intrat în funcţiune, favorizată de coborâş. Era şi timpul. Nu mai aveam decât vreo 30 de litri de combustibil.

Poate că viaţa lui Rolf nu va mai trebui sacrificată!

14. O ETAPĂ GREA

7 iunie

Azi-dimineaţă parcursesem în primele cinci ore o distanţă de 185 de kilometri, împinşi zdravăn de vântul din spate, pe o gheaţă foarte netedă!

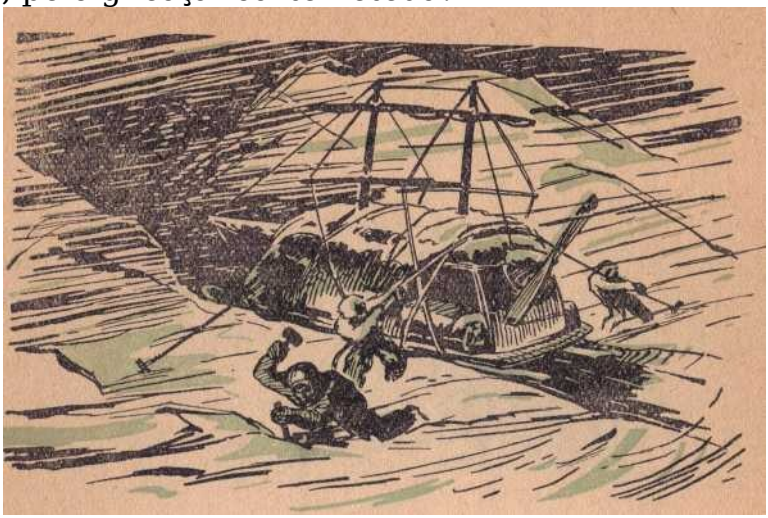

Dacă terenul n-ar fi fost accidentat, am fi ajuns şi mai departe. Temperatura a crescut din nou: 10 grade peste zero – ceea ce grăbeşte topirea zăpezii.

Spre prânz, brusc, schimbare de vreme!

În câteva minute, nori grei şi negri acoperă cerul. Începe să ningă şi să viscolească. Strângem pânzele şi oprim. Nu ne putem permite să consumăm puţinul combustibil pe care-l mai avem, Luptând cu furtuna de zăpadă.

Temperatura scade brusc la 8 grade sub zero. Nu se mai vede de loc.

Rafalele vântului devin atât de violente, încât ameninţă să răstoarne sania. Suntem nevoiţi să o prindem

cu cabluri, de ţăruşi înfipţi în gheaţă.

Pentru cât timp suntem iarăşi pironiţi? Şi când te gândeşti că nu mai avem alimente decât pentru 2 – 3 zile! … Băieţii mă roagă totuşi să cruţ câinele. Micşorăm porţiile zilnice de mâncare.

Profit de oprire, pentru a face unele reparaţii mărunte.

8 iunie

Vijelia continuă. 15 grade sub zero. Gerul este usturător. În cabină, 4 grade sub zero, căci economisim petrolul, care e pe sfârşite.

Simţământul neputinţei noastre este îngrozitor. Cine ştie dacă acesta nu este sfârşitul, dacă împărăţia albă nu ne va fi mormânt!… Şi atunci nimeni nu va şti măcar cum şi unde am pierit.

9 iunie

Spre prânz, viscolul slăbeşte. Pornim motorul, după ce desţepenim sania din gheaţă şi curăţim suprafaţa de alunecare din faţa noastră. „Săgeata” o ia din loc, parcă bucuroasă de a scăpa din nemişcare. După o jumătate de oră de drum, putem pune motorul la odihnă, căci coborâm cu vântul în spate. Rezultatul: 55 de kilometri.

Temperatura în creştere. Niels a putut face astăzi primii paşi afară.

10 iunie

Zi bună. Vânt dinspre răsărit. Temperatura în creştere. „Săgeata” alunecă, cu pânzele întinse, spre apus. Suntem bine dispuşi, dar mâncarea puţină din ultimele zile ne-a cam slăbit.

12 iunie

După socotelile mele, am străbătut peste 1200 de kilometri şi nu mai suntem decât la vreo 80 – 90 kilometri de ţintă. Spre nord-est mi se pare că recunosc nişte munţi, însemnaţi pe hartă, în apropierea coastei. Alimentele şi combustibilul sunt pe sfârşite.

Peste câteva zile se împlineşte o lună de la plecarea noastră.

15. O SUTĂ DE SORI

13 iunie

Nici vântul şi nici înclinarea terenului nu ne mai ajută să înaintăm. Crăpăturile gheţii, pâraiele care curg spre coastă sunt tot mai stânjenitoare. Totuşi parcurgem vreo 50 de kilometri.

Seara se văd spre apus nişte semnale roşii izbucnind spre cer; apoi se văd semnale albastre şi la urmă iarăşi roşii, asemenea unor jocuri de artificii. Acest lucru ne aminteşte semnalele pe care le-am zărit iarna la „Creasta Cocoşului”.

Ce să fie?

Foamea ne chinuie tot mai rău. Astăzi n-am mâncat decât patru pesmeţi fiecare şi o conservă mică de pemmikan. Nu mai avem petrol pentru lampă şi dârdâim de frig.

Cât dorim un ceai fierbinte! Cât n-am da să ne putem încălzi mâinile la o sobă sau să dormim într-un pat moale! …

Munţii peninsulei la capătul căreia se află localitatea Thule se văd bine – şi acest lucru ne dă curaj. O rachetă vine dinspre răsărit şi se aşază pe unul dintre piscuri; apoi după o jumătate de oră, o ia înapoi. Întindem pânzele saniei şi facem semne cu nişte cârpe colorate, dar nu ne zăreşte.

14 iunie

S-a lăsat ceaţă. Pornim totuşi, cu prudenţă. Peste o oră şi jumătate, „Săgeata” se opreşte, după câteva pocnituri înfundate ale motorului. Rezervorul de combustibil e gol. Noroc că nu mai suntem decât la vreo zece sau cincisprezece kilometri de coasta apuseană a Groenlandei!

Ţinem sfat. Hotărâm să o pornim pe jos, cu schiurile noastre, scurte şi late, care nu se înfundă în zăpadă, şi cu câte o desagă în spate. Ne echipăm, dar între timp ceaţa s-a lăsat atât de deasă, încât nu se mai vede nici până la doi paşi. După încă o

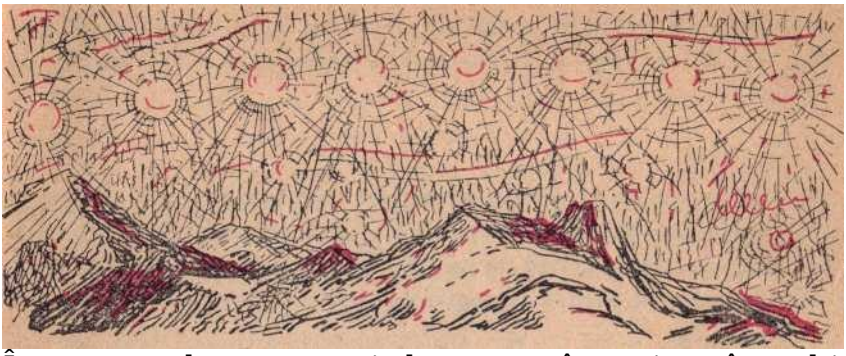

Încercare de a ne croi drum, ne înapoiem în cabina saniei, căci altfel riscăm să ne trezim în fundul unei crăpături. De altfel, la Thule nu am putea nimeri, în niciun caz, orbeşte.

Temperatura scade până la 4 grade sub zero.

Din nou „Carnavalul”!…

Tresărim şi suntem numai ochi. Vălurile de ceaţă au fost deodată străbătute de o lumină parcă fără izvor, dar atât de pătrunzătoare şi îndepărtată, încât ne incintă. Conturul reliefului ia o înfăţişare ciudată. Lumina trandafirie este atât de radioasă, atât de vie, încât ne cuprinde simţământul zilelor frumoase şi, în acelaşi timp, neliniştea necunoscutului. Lucirile cereşti par jerbe de aur. Ni se pare că desluşim iar o rotire a sferelor, care se pierde în infinit. Cunune argintii se împletesc în jurul nostru.

Mişcarea aceasta este desigur soră cu primul fenomen, care s-a desfăşurat într-o zi mai clară. Minutele tulburătoare trec repede şi ne lasă pradă nedumeririlor noastre.

Rolf începe să latre şi abia cu greu îl liniştim. O dată ou străluminarea pielii, termometrul începe treptat să se urce. În câteva ore a ajuns la 17 grade peste zero, cea mai înaltă temperatură din vara aceasta.

Înainte de a ne culca, mâncăm ultimii pesmeţi şi câte o lingură de untură de focă. De acum s-a terminat cu alimentele. Să sperăm că mâine vom fi într-o casă groenlandeză sau daneză din Thule!…

15 iunie

Când m-am trezit, prima senzaţie a fost aceea a unei temperaturi înăbuşitoare, din cauza căreia sunt leoarcă de năduşeală. Într-adevăr, termometrul arată 26 de grade peste zero, ceea ce este de necrezut pentru Groenlanda, mai ales la această latitudine nordică.

Băieţii mai dorm. Deschid uşa cabinei şi mi se pare că visez.

„Minunea" pe care am văzut-o de două ori se arată în faţa mea în toată splendoarea. Vălurile de ceaţă s-au topit. Înspre sud, pe cer, strălucesc nemişcate micii discuri purpurii. Le număr – sunt tocmai o sută, înşirate ca nişte perle sclipitoare, într-un arc graţios. 1

Un joc uriaş de oglinzi, ce par sprijinite de orizont, reflectă în sute de imagini discurile care parcă se mişcă în cercuri, în vâlvătăi. Zăpada este pretutindeni irizată, ca şi cum aripi gingaşe ar flutura în aer.

Îi strig pe băieţi. Glasul meu răsună ciudat, ca tot ce se întâmplă. Ceea ce până acum ni se arăta ca o minune, pare de această dală un spectacol măreţ, pus la cale de o minte genială. Dar cum, oare? Deocamdată nu ştim încă şi degeaba am încerca să ghicim.

Până una alta, întâmplarea aceasta extraordinară ne încurcă planurile. În jurul nostru s-a făcut o căldură care nu ne ajută de loc la drum.

Peste tot curg şuvoaie de apă spre vale, spre coastă. împărăţia albă se topeşte! Tălpicile saniei s-au scufundat în omătul ud.

Nu înţeleg nimic; îmi dau însă seama că trebuie acţionat repede. Ne echipăm în mai puţin de un sfert de oră. Niels a mai găsit puţină zeamă de lămâie. O îndulcim şi bem, în picioare, câte un păhărel, care ne dă puteri. O ceaşcă de cacao fierbinte ar fi fost desigur mai bună, dar de unde s-o iei?

Pornim, după ce am aruncat „Săgeţii" o privire de despărţire. Poate că n-o să o mai vedem niciodată.

Niels merge greu; îl sprijinim amândoi. Rolf fuge înaintea noastră. Cu cât înaintăm, pâraiele cresc şi schiurile se cufundă mai adânc în udătură. Până la urmă, le

aruncăm şi continuăm drumul în cizmele îmblănite, transpirând şi răsuflând greu. După vreo cinci kilometri, ne oprim, istoviţi.

Am luat cu noi termometrul. Sunt 29 de grade peste zero. Ce palid ne pare Soarele cel adevărat, ridicat puţin peste orizont, faţă de ghirlanda sorilor, oare a rămas, nemişcată, pe boltă!…

După o scurtă odihnă în picioare, pornim mai departe. Dar cu de încet înaintăm!

Ore şi ore nesfârşite, în care, la fiecare pas, piciorul trebuie scos din zăpada apoasă în care s-a scufundat. Vântul bate în rafale dinspre nord, dar e un vânt cald, ca zefirul, cum nu cred că s-a mai pomenit vreodată prin aceste locuri geroase.

„Înainte, cu orice preţ!” Acesta e gândul fiecăruia dintre noi. Altă scăpare nu există. Faţa lui Niels e crispată de efort şi durere, dar nu spune nimic. Bălăceşte şi el, ca şi noi, prin apă şi prin zăpadă. Visăm un adăpost, o mâncare bună, o saltea moale. Tihna şi căldura unui cămin ne apar drept cel mai frumos dintre visuri.

Dar în lumea aceasta albă şi crudă nu se aude decât clipocitul apelor care curg la vale, plescăitul paşilor noştri greoi şi scâncetele lui Rolf, care şi-a zdrelit o labă într-un sloi de gheaţă.

În sfârşit, primele stânci, în mijlocul zăpezii…

Ţărmul nu mai poate fi departe. Ne aşezăm pe o piatră. Suntem năduşiţi până la piele. Scoatem hainele şi pornim mai departe, în cămăşi şi cojoace fără mâneci, de parcă n-am fi în Groenlanda. Sorii purpurii – cum i-am numit – stau şi acum ficşi pe locurile unde i-am zărit, când ne-am trezit dimineaţa, în regiunea de sud a cerului.

16. THULE

Ara ajuns la marginea platoului de gheaţă. Aci începe o întinsă câmpie de piatră şi apoi vine morena, formată din bolovăniş şi pietre.

În vale, se zăreşte în sfârşit Tliule, cu casele ei răzleţe! Multe din ele sunt inundate. În port, niciun vas, nicio barcă, niciun om.

Începem coborâşul, printre apele care şerpuiesc spre golf. Niels abia mai poate să meargă. îl sprijinim de subţiori, deşi abia ne mai ţinem pe picioare. Ceasurile se scurg nesfârşite.

Rolf şchioapătă, dar latră mereu. Niciun câine nu-i răspunde.

Acum am ajuns. În port nu e nimeni. Nu ştim ce să credem. Apa mării, care spumegă, a crescut atât de mult, încât din unele case se vede doar acoperişul, iar cheiurile au dispărut de mult, sub valurile înalte. Sute de sloiuri plutesc printre locuinţele inundate. Simt cum deznădejdea mă cuprinde şi îndur cu greu privirea întrebătoare a băieţilor.

Deschid uşa unei case. E pustie. Alta – la fel. Cercetăm zeci de case – în niciuna nu se vede vreun om.

Thule, aşezarea groenlandeză mult visată, este părăsită. Iată groaznicul adevăr!…

„Şiragul celor o sută de perle”, cum numeşte Niels sorii purpurii, râde parcă de noi.

Poate că am febră şi tot ce văd e doar o închipuire bolnăvicioasă a minţii mele…

Pe înălţimea unei stânci se vede o casă mai solid construită. Lângă ea zăresc doi stâlpi metalici, asemănători celor purtaţi de escadrilele aeriene, care ne-au stârnit atâtea nedumeriri în toamnă.

În casă ne-am putea odihni şi aceasta e cea mai arzătoare dorinţă a noastră. E departe de torentele de apă, care devin năvalnice, ducând spre golf leşurile a nenumărate animale arctice.

Apucăm spre adăpost. Facem vreo două ore pentru a urca cele câteva sute de metri. Pe Niels îl ducem mai mult pe sus, iar câinele scânceşte jalnic.

Am ajuns. Casa e construită din încăperi prefabricate. În preajmă se văd diferite instalaţii pentru cercetări ştiinţifice, dar n-avem puterea să ne iiităm mai de aproape la ele.

Deschidem uşa. De necrezut! Paturi curate, parcă anume pregătite. Alimente în dulapuri.

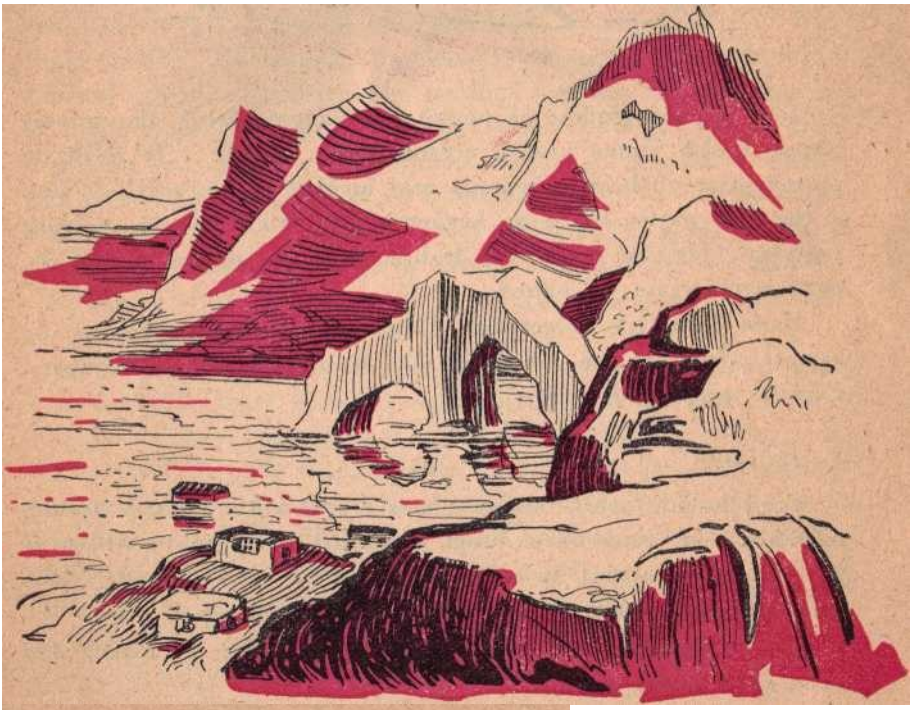

Un nou mă gândesc că poate visez sau am febră, dar nu mă opresc multă vreme asupra acestui gând. Ce-o fi, o fi! Mâncăm puţină pâine cu brânză, bem un ceai încălzit la repezeală, îi dăm şi lui Rolf partea lui şi ne băgăm în pat.

Niels vrea să se culce îmbrăcat, dar nu-l lăsăm. Ne dezbrăcăm şi ne punem pijamalele, care stau întinse pe paturi.

Rana lui Niels sângerează. După atâtea eforturi, era şi de aşteptat. În timp ce Karel sforăie, o dezinfectez şi o pansez. Până să termin, adoarme şi el.

16 iunie

Când deschid ochii, deasupra mea e aplecată o făptură stranie, măslinie. Are două braţe lungi şi subţiri, ca nişte tentacule, şi un cap înalt, ţuguiat, în care nu deosebesc nimic precis. Niels, care s-a trezit tocmai atunci, mă priveşte îngrozit.

— Un om dintr-un alt sistem solar! rosteşte el uimit. Aşa se explică sorii purpurii.

Dar amăgirea nu ţine mult timp. Pretinsul călător cosmic apasă pe un buton aflat la şold şi costumul se deschide, pentru ca din el să iasă un om ca toţi oamenii.

*

În drum spre Europa, în cabina rachetei de pasageri, Erik, Karel şi Niels aflară de la un om de ştiinţă sovietic, geologul Ivan Rozov, explicaţia ciudatelor întâmplări din ultimele zile.

Era vorba de o încercare grandioasă de topire a gheţurilor Groenlandei. Pentru a se evita o calamitate, populaţia fusese, într-o primă perioadă, evacuată, căci experienţa trebuia să cuprindă neapărat întreaga insulă.

Rozov le spuse că această acţiune de mare amploare era rodul colaborării ştiinţifice internaţionale. Statele nordice – Norvegia, Suedia, Danemarca, Finlanda şi Islanda – se adresaseră Uniunii Sovietice, solicitându-i sprijinul pentru topirea acoperământului alb al Groenlandei. Savanţii sovietici aveau o bogată experienţă în ce priveşte transformarea naturii în ţinuturile nordice ale Siberiei. După tratative şi dezbateri ştiinţifice care duraseră mai puţin de o lună, planul fusese întocmit şi aprobat. Marca insulă avea să dobândească o climă asemănătoare cu aceea a Norvegiei, puţind să adăpostească cel puţin o sută de milioane de locuitori.

Naufragiaţii îl copleşiră pe geolog ou întrebări. Erau acum bucuroşi că fuseseră martorii unei atât de mari cutezanţe a omului, dar voiau să ştie cât mai multe şi, dacă s-ar fi putut, toate dintr-odată. De unde venea căldura care radia asupra Groenlandei? Ghirlanda „sorilor purpurii” era cumva de vină? Cum se explica faimosul „Carnaval Polar” pe care-l admiraseră? Ce transportau escadrilele observate de ei cu luni de zile în urmă? Cum avea să arate Groenlanda după prefacerea climei ei?

Rozov, un rus înalt, spătos, cu o barbă neagră, uriaşă, nu mai prididea cu răspunsurile.

— „Sorii purpurii”, cum îi numiţi voi, sunt puternici generatori de lumină şi căldură. Vor dărui insulei o zi veşnică. Pe întreaga suprafaţă a Groenlandei se va putea dezvolta o vegetaţie bogată şi variată. Radiaţiile sorilor, rezultat al unor complicate procese nucleare, sunt îndreptate anume spre suprafaţa insulei – aşa cum reflectoarele luminează scena unui teatru.

— Şi cum se susţin aceşti generatori în spaţiu? întrebă Erik Kersun.

Rozov le spuse că savanţii sovietici îi montaseră pe nişte sateliţi artificiali ai Pământwlui, lansaţi în cosmos de la marea staţie astronauticţă din Munţii Caucaz.

— Sateliţi artificiali? interveni Karel uimit. Ştiam că sputnicii se învârtesc în jurul Pământului, în timp ce ghirlanda sorilor e nemişcată pe cer!…

Ivan Rozov zâmbi.

— Deşi sunt nemişcaţi pe cer, se rotesc şi ei în jurul globului terestru. E vorba de sateliţi de felul celor pe care specialiştii îi numesc „staţionari” sau „fiqşi”. Rotindu-se la înălţimea de 35.810 kilometri deasupra suprafeţei planetei noastre, în dreptul ecuatorului, dinspre apus spre răsărit, ei înconjoară Pământul în 24 de ore, adică în acelaşi interval de timp în care globul se învârteşte în jurul propriei sale axe…

— Încep să înţeleg! îi luă vorba din gură Niels. De fapt nu sunt imobili. Ei par însă astfel, când îi privim de pe Pământ, fiindcă îi vedem mereu în acelaşi punct al bolţii,

din pricina felului cum se rotesc.

— Aşa este! Sateliţii staţionari au alcătuit „şiragul celor o sută de perle”, iar multe din minunăţiile „Carnavalului Polar” se datorau unor efecte ale abaterii şi răsfrângerii razelor lor prin cristalele de gheaţă aflate în mişcare, în atmosferă, sau pe oglinda platoului alb al insulei.

— Credeţi că ceea ce se înfăptuieşte în Groenlanda, se va putea realiza şi în alte locuri? întrebă Karel.

— Fără îndoială! Există de acrim planuri, ca gigantica experienţă a topirii gheţurilor să fie folosită pentru acţiuni asemănătoare, în alte insule ale Arcticii, iar apoi, ca o supremă încoronare, să se treacă la schimbarea climei Antarctidei. O suprafaţă de aproape două ori cât Europa va dobândi astfel o climă prielnică omului.

Niels se interesă cine era cel pe care, la început, îl luase drept un om din alt sistem solar. Acesta făcea parte dintr-un grup de cercetători ai fenomenului, cu baza la Thule. Existaseră temeri ca, în afara razelor de căldură şi a celor luminoase, sorii artificiali să nu producă şi unele raze dăunătoare corpului omenesc; de aceea îmbrăcase un costum special de protecţie. În fapt, aceste temeri nu se adeveriseră. Cât despre escadrilele de avioane şi rachete, pe care le zăriseră la „Creasta Cocoşului”, acestea transportau, spre coasta de vest a Groenlandei diferite instalaţii şi materiale necesare desfăşurării marii acţiuni…

…Zburaseră deasupra Angliei şi acum aveau sub ei oglinda albastră a Mării Nordului. Curând, se ivi în depărtare coasta Norvegiei, cu fiordurile ei nenumărate. Aci aveau să se despartă de Erik, care rămânea la Oslo.

Niels şi Karel se apropiară de el.

— Ai fost pentru noi ca un părinte! spuse Niels. Ne vom aminti mereu de tine, de „Creasta Cocoşului”, de „Insula Facelor”, de „Săgeata”, de expediţia spre Thule!…

— Şi în vara viitoare te aştept, împreună cu Niels, la Bino. Plecăm cu toţii la Praga şi de acolo la Karlovy-Varv. I-am şi telegrafiat tatii; mi-a răspuns că se va bucura nespus

de mult să te cunoască.

Rolf începu să latre.

— Bineînţeles că vii şi tu, adăugă Niels – şi toţi râseră cu poftă.

Nr. 4114

Redactor de carte: I. Hobana

Tehnoredactor: G. Tănase

Corector: FI. Mihăilescu

Dat la cules: *21. X. 959. Bun de* tipar; *1. XII. 959. Tiraj*: *25.100. Hârtie*: *semivelină de 65 or. m. v. Coli de tipar*: *4, 75. Co i de editură*: *3.5. Format*: *16/61X86. Com. editurii 3385.* Ediţie; I. *A*: *01844. Pentru* bibiiotecile *mici indicele de clasificare 8 IR*).

Tiparul executat la întreprinderea Poligrafică

Cluj, str. Brassai 5 – 7, sub comanda nr. 9113/1959

F: 1357